Bibliotecă Centrală Universitară Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

Pe planeta enigmelor

Noutăți în industria ușoară sovietică

Soția căpitanului

Tatiana Samoilova în rolul Annei Karenina

MUZICĂ CU FOARFECE ȘI LIPITURI

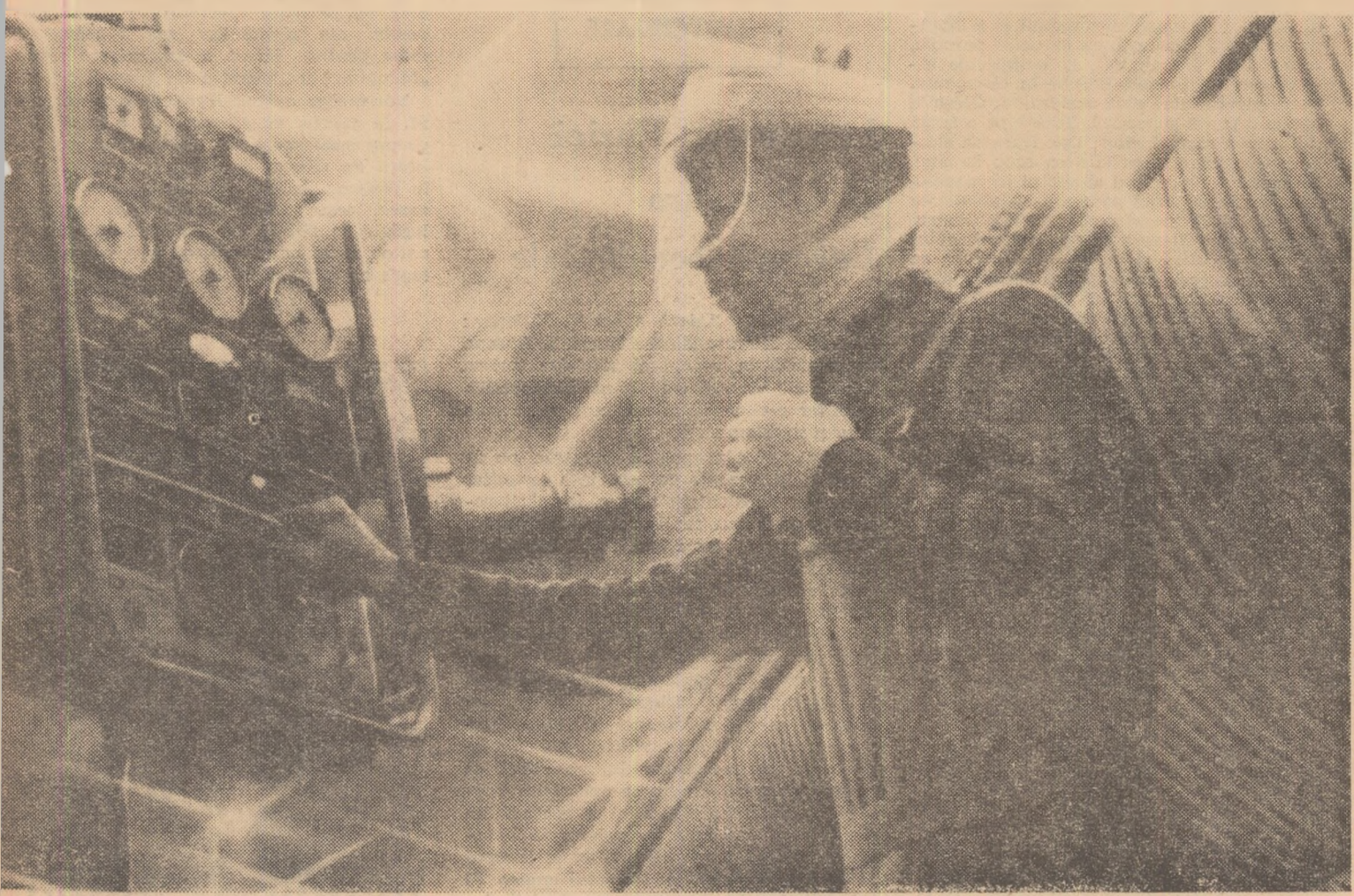

Crîmpei din lumea giganților electrici de la „Elektrosila" din Leningrad

Tortă de lemn și friptură de țiței

ANUL XXII

11

(1096)

18 martie 1966

12 pagini, 1 leu

E. Sidorkin : Cîntec de leagăn (Litografie)

VITRINA

Un om „de prisos" în condiții deosebite

Literatura apărută în primii ani ai puterii sovietice reprezintă rodul unei experiențe extrem de complexe și interesante. Pătrunsă de freamătul înnoirii adusă de revoluție, căutînd deci cu înfrigurare limbajul adecvat, menit să exprime o atare înnoire, această literatură ni se înfățișează astăzi, cînd o privim și sub perspectivă istorică, drept efect al unei duble și contradictorii sforțări de a continua liniile directoare ale marelui realism rus din secolul al XIX-lea, dar totodată de a se delimita în raport cu acesta și chiar a i se opune. De aceea receptarea și asimilarea ei constituie un proces mai complicat comportînd, într-un sens, ceea ce Konstantin Sergheevici Stanislavski considera că trebuie să aibă în vedere actorul atunci cînd pornește la studierea rolului său. Marele regizor cerea interpretului să pună în lumină nu numai înțelesurile pe care textul prin cuvintele sale le relevă, în chip **explicit** ci, mai mult, să dea viață **subtextului** sau, în alți termeni, acelui fond adînc de viață emotivă pe care textul îl conține în mod **implicit** și nu poate fi comunicat decît prin priviri, gesturi și mișcări semnificative.

Apărut în 1927, romanul lui Iuri Oleșa „Invidie" *) — a cărui primă tălmăcire românească a văzut de curînd lumina tiparului — se cere judecat prin prizma a două straturi succesive de semnificații ce le degajă, straturi ce se acoperă dar se și completează reciproc. Cu alte cuvinte, ca să folosim terminologia lui Stanislavski, el ne dezvăluie mai întîi o semnificație a textului iar apoi alta, a subtextului. Lectura lui presupune, așadar, un fel de explorare geologică : pe măsură ce străpungi adîncimile, comori tot mai prețioase și mai surprinzătoare ies la lumină.

Primul strat vădește intenția scriitorului de a plasa într-un nou context unul din motivele deosebit de frecvente în literatura realistă rusă a veacului trecut. Monolog interior al lui Kavalerov — intelectual ratat, dominat de un excesiv veleitarism, dar totodată paralizat de neputința organică, structurală de a-și împlini veleitățile printr-o acțiune practică cît de cît constructivă — romanul lui Oleșa nu este altceva decît execuția unei sentințe de condamnare pronunțată într-o seamă de capodopere ale scriitorilor ruși din generațiile anterioare. În postura de condamnat a apărut, de-a lungul unei întregi epoci din istoria literaturii ruse, acel „om de prisos", atît de strălucit caracterizat de Vorovski, într-unul din studiile sale. Sub identitatea unor Oblomov, Verșinin sau Piotr Bessemenov, Goncearov, Cehov, Gorki au înfierat lipsa de substanță interioară a unui tip uman abulic, incapabil de acțiune, ce-și construiește singur, cu ajutorul propriilor lui reprezentări fantasmagorice, o pseudo-dramă intimă, căutînd totodată să-și justifice, prin nenumărate lamentări, incapacitatea sa funciară de a-și subordona existența unui sens precis, urmărit cu consecvență și tenacitate. Confruntat cu sarcinile pe care istoria le punea Rusiei în epoca respectivă, acest tip uman devenea nu numai ridicul, ci și deplorabil. Dar, abstracție făcînd de pasivitatea ce-l caracteriza, el apărea totuși inofensiv și de aceea portretul ce i l-au zugrăvit scriitorii citați mai sus nu depășea un anumit grad de virulență. Dimpotrivă, chiar, pe alocuri se strecura și o notă de înțelegere și îngăduință față de imaginarele lui suferințe.

Plasîndu-și, însă, „omul său de prisos" în condițiile primilor ani ai puterii sovietice, Iuri Oleșa îi completează portretul cu o nouă trăsătură, o trăsătură pe care personajul și-a cîștigat-o de fapt în cursul evenimentelor încheiate cu puțin în urmă, ale revoluției și războiului civil. Pasivitatea lui nu mai apare acum inofensivă ci, dimpotrivă, nocivă. Căci în fața climatului de sănătate morală, optimism, dinamism, efervescență spirituală și avînt constructiv pe care revoluția l-a generat, el nu poate reacționa decît prin invidie. O invidie tainică, mocnită, acră ce se transformă în ură surdă. Monologul lui Kavalerov ni se înfățișează ca un fin studiu psihologic al progresiei ce-o cunoaște viața afectivă și morală a personajului, în cursul alunecării lui treptate spre totala dezumanizare.

Pătrunzînd, însă, în al doilea strat al semnificațiilor descoperim totodată și o intenție de frondă literară, cu caracter parodic, raportabilă, într-un fel, la tentativele întreprinse de Bertolt Brecht în Germania. Descriptivismului plat, naturalist, Oleșa îi opune o proză sugestivă, bazată pe o largă utilizare a simbolurilor. Dar tratarea simbolistică nu este privită ca scop în sine. Dimpotrivă, integrînd simbolul în monologul interior al unui personaj cu identitate precisă, el îl transformă într-un instrument de persiflare a dostoievskianismului ca mod de viață și gîndire. Atitudinea sa parodică ținește chiar și mai departe, dacă ne gîndim la procedeul transformării într-un simbol al unuia din cele mai frecvente motive ce-și făceau simțită prezența în literatura sovietică din perioada respectivă, anume cel al fraților despărțiți de revoluție. Sugerînd primejdia transformării în clișeu și deci inevitabila banalizare a acestui motiv, prin excesiva lui repetare, autorul „Invidiei" diminuează în chip intenționat tensiunea tragică a conflictului dintre doi frați — Andrei și Ivan Babicev, prin plasarea lui nu în condițiile războiului civil, ci în cele ale N.E.P.-ului. Simbolul său tinde să persifleze două mentalități, dar și două modalități literare : cea a spiritului mărginit, pragmatic, lipsit de orizont — gata să reducă omul la un sistem de reflexe mecanice, asemănătoare mișcărilor mașinii, precum și a literaturii proletcultiste, constructiviste ce exalta acest spirit — și cea a romantismului desuet, paseist ce își găsea echivalentul în epigonii literaturii ruse tradiționale.

Desigur, în momentul cînd și-a scris romanul, Oleșa nu a putut găsi cristalizat în realitatea înconjurătoare un tip care să unească în mod armonios spiritul constructiv practic cu patetismul romantic — sau poate că nu a fost în stare să-l vadă, deși el exista — dar cartea sa deschide perspectiva unui asemenea profil uman ca ideal al comunismului.

V. Moglescu

*) *Iuri Oleșa, „Invidie". Editura pentru Literatură Universală.*

BIBLIOLOGIE

Studiul cărții ca fenomen al vieții sociale

Bibliologia este o disciplină filologică relativ nouă și, conform „Dicționarului limbii române moderne", ca ar fi echivalentă cu „studiul cărții ca fenomen al vieții sociale, care cuprinde istoria, producția și răspîndirea cărții".

În Uniunea Sovietică, în ultimii ani, se observă un interes sporit pentru această disciplină. Au apărut o seamă de studii pe temele istoriei, producției și difuzării cărții, s-a intensificat munca de pregătire a cadrelor de specialiști, cu studii medii și superioare, au avut loc discuții largi cu prilejul aniversării a 1 100 de ani de la apariția primului abecedar slavon și a 400 de ani de la tipărirea primei cărți în limba rusă.

După aniversările amintite, forurile științifice de resort au luat inițiativa de a introduce în programa învățămîntului superior disciplinele „bibliologie" și „jurnalistică", cu dreptul de a se susține dizertații pentru titlul de candidat și doctor în științele respective.

Prima teză de doctorat în disciplina „bibliologie" a fost susținută de V. A. Istrin, în fața Consiliului științific al Institutului Poligrafic din Moscova. Tema de doctorat a lui V. A. Istrin avea ca punct de pornire o lucrare a lui I. B. Șnițer, apărută în 1903. Teza lui Istrin a suscitat nenumărate discuții și a avut un larg ecou în cercurile de specialitate din U.R.S.S. și de peste hotare. La discuții au luat parte academicienii V. Vinogradov, B. Rîbakov, N. Konrad și M. Tihomirov.

Interesul arătat pentru lucrarea lui Istrin a însuflețit activitatea cercetătorilor din acest domeniu. Ca urmare, în ultimul timp au fost susținute alte patru lucrări de dizertație pe această temă. La Institutul Poligrafic din Moscova a fost creată o catedră specială de bibliologie. În ultimii doi-trei ani, editurile sovietice au tipărit cîteva lucrări capitale în domeniul istoriei tiparului și răspîndirii cărții ruse. În sfîrșit, pe lîngă Palatul unional al cărții a fost creat un institut de cercetare științifică pentru problemele de istorie, producție și răspîndire a cărții.

O nouă disciplină științifică ia astfel naștere, pentru a veni în sprijinul dezvoltării cercetărilor filologice clasice.

EDITORIALE

Literatura Rusiei și literatura Europei occidentale

Lucrarea de sinteză a lui V. Kuleșov : „Relațiile literare dintre Rusia și Europa occidentală în veacul al XIX-lea (prima jumătate)" vine să completeze bibliografia studiilor mai vechi și mai noi consacrate acestei probleme.

Kuleșov și-a propus să cerceteze, pe de o parte, influențele pe care le-a exercitat literatura occidentală asupra formării romantismului sau realismului rus, precum și influența pe care a exercitat-o literatura rusă asupra unor scriitori din apusul Europei. Autorul se bizuie în lucrarea lui pe un material documentar în general cunoscut, căruia îi adaugă comentariile și interpretările sale personale.

Așa, de pildă, Kuleșov acordă o deosebită însemnătate influenței pe care au exercitat-o cărțile doamnei de Staël, „Despre literatură" și „Despre Germania", asupra apariției romantismului rus. Fără să desconsidere originalitatea operei lui Pușkin, autorul studiului citat avansează un șir de idei prețioase cu privire la byronismul poetului rus, cucerit de la început de stările de spirit ale poetului englez. El întreprinde, de asemenea, o paralelă interesantă între lucrarea „Fiica căpitanului" și unele dintre romanele lui Walter Scott.

Studiul lui Kuleșov rezervă un loc deosebit temei „Hoffmann și Gogol". Și aici, el subliniază, în primul rînd, originalitatea unei capodopere ca „Suflete moarte", care îl deosebește foarte mult pe marele Gogol de romanticul german. Dar, în același timp, el reliefează și unele trăsături comune celor doi scriitori : înclinația spre descrierea „omului mărunt" și disprețul față de oamenii de nimic. De aici provin și unele coincidențe în utilizarea mijloacelor de expresie : „Contradicția dintre ideal și realitate la Hoffmann nu putea să nu-l atragă pe Gogol. El a învățat de la Hoffmann arta grotescului".

În aceeași direcție se desfășoară și încercările lui Kuleșov de a reliefa influența lui Chamisso asupra lui Rileev, influență ce se vădește mai ales în opera acestuia din urmă, intitulată „Voinarovski".

Capitole importante din lucrare se referă la modalitățile de pătrundere a literaturii ruse în apusul Europei și la popularizatorii ei. Printre aceștia din urmă, Kuleșov îi citează pe E. Meșcerski, N. Melgunov, Warenhagen von Guse, K. Lippert, W. Wolfsohn și alții. Studiul se ocupă de revistele străine din timpul acela, care publicau materiale privitoare la literatura rusă („Revue encyclopedique" etc.). Este analizată de asemenea activitatea de popularizare a literaturii naționale desfășurată de un mare număr de scriitori și critici ruși : P. Viazemski, S. Poltoratki, V. Belinski, A. Herzen, I. Turghenev, P. Annenkov, V. Botkin și alții.

INTERVIU

La ce lucrează Arthur Adamov

„Literaturnaia Gazeta" i-a solicitat binecunoscutului dramaturg francez Arthur Adamov, un interviu. În răspunsul său, pe care îl publicăm mai jos, Adamov a vorbit despre noua sa piesă, despre preocupările sale de creație și, în general, despre activitatea sa în diferite planuri.

„Am terminat de curînd o piesă cu titlul „Sfînta Europă" în care mă străduiesc să dovedesc analogia, tragică și comică în același timp, dintre politica unor state imperialiste și politica unor cruciați din evul mediu. Ar fi greu să vă vorbesc despre conținutul acestei piese. Pot doar să vă spun că în finalul ei are loc o grevă ce se desfășoară într-un oraș oarecare, în vechiul Bizanț sau în Istanbulul de astăzi.

După lungi și inutile discuții, personajele îmbracă hainele evului mediu și piesa se termină cu un bal mascat.

Înainte de a termina „Sfînta Europă" am scris o piesă scurtă despre rasism în general și despre rasismul din Republica Sud Africană, în special.

În lunile următoare, televiziunea franceză va prezenta spectatorilor cîteva povestiri ale scriitorilor ruși adaptate de mine pentru micul ecran, printre care : „Mantaua" și „Moartea lui Ivan Ilici".

Voi începe curînd lucrul la o nouă piesă. În esență, va fi vorba de o meditație despre indiferența unei părți a intelectualității de stînga, în vremea republicii de la Weimar. În piese se vor împleti numeroase teme : social-democrația, șomajul, luptele de stradă, iar fundalul tuturor acestor teme va fi ascensiunea amenințătoare a nazismului".

actualitatea

MERIDIANE SOVIETICE

Atunci cînd Kara-Kum...

Nava urmează același itinerar pe care, odinioară, îl străbăteau caravanele care porneau din Marii spre Tedjen. Sub chila „Raketei", adîncimea apei atinge cinci metri. Viteza sporește și sprintena navă depășește mereu alte și alte șlepuri încărcate cu birne de lemn, ciment, piatră de construcție. Pe mal, în zona debarcaderelor, se îngrămădesc stive de mărfuri, se usucă la soare interminabile șiruri de plase. Este canalul Kara-Kum...

Mai precis, este a doua tranșă a canalului, care se întinde pe porțiunea Marii-Tedjen. Pentru construirea acestei porțiuni, lungă de 140 kilometri, a fost nevoie de șase luni, iar pentru ca gigantica construcție să atingăAșhabadul, de încă opt. Din șapte în șapte kilometri, de ambele părți ale canalului, se zăresc barajele deversoare. În timpul verii vanele lor se deschid de cîte ori e nevoie pentru a umple cu belșugul apei rezervoarele și canalele de irigație ale colhozurilor. Așa că acolo unde odinioară stăpînea deșertul lipsit de viață se desfășoară, pînă la orizont, cîmpuri cultivate strălucind în verdele viu al plantațiilor.

Pentru ca peisajul local să ia astăzi această înfățișare, au trebuit însă să fie rezolvate o sumedenie de probleme. Iată cîteva dintre ele: de cît timp va fi nevoie pentru ca apele Amu-Dariei să ajungă în regiunile secetoase? Cîtă apă va fi absorbită de nisipurile perfide? Vor reuși constructorii să împiedice dunele mișcătoare să invadeze canalul?

Pentru rezolvarea acestui ansamblu de probleme a fost creat un comitet științific special care, după ce a studiat mecanismul de deplasare a nisipurilor, a recomandat o serie de măsuri de protecție, între care plantarea în zona canalului a unor perdele de arbori și arbuști și stropirea dunelor din avion cu un produs chimic special, care să le stabilizeze.

Constructorii au luat în considerare și problemele pe care construcția canalului le va ridica ulterior. Ei au terminat punerea la punct a schemei generale, potrivit căreia cursul Amu-Dariei va fi îndrumat spre Caspica. După ce va atinge orașul Kazandjik, canalul se va despărți în două ramuri: prima va porni spre sud, spre ținuturile subtropicale unde cresc măslinii, curmalii și smochinii, iar a doua spre Nebit-Dag, important centru al industriei petroliere, de unde uriașe conducte vor îndruma apa spre peninsula Celeken și orașul Krasnovodsk, cunoscut prin dezvoltarea lui în ce privește industria chimică.

Așa va deveni posibil și un proiect care părea pînă acum irealizabil, anume traversarea deșertului Kara-Kum, spre Afganistan de către nave venind din Baltica și celelalte mări ale nordului. În acest scop fluviul Kara-Kum, cum mai e denumit canalul, va fi legat de Caspica printr-un canal navigabil, de tip maritim, fără pereche în lume.

Apele străvechiului „Djeihum" vor potoli setea pămînturilor fertile din Kîzîl-Atrek. Sud-vestul Turkmeniei va deveni astfel un colț înfloritor cum puține există în U.R.S.S. Lungimea canalului va atinge 1400 kilometri, constructorii lui urmînd să extragă trei miliarde metri cubi de pămînt și să toarne 26 milioane m³ de beton și beton armat! De-a lungul „fluviului" Kara-Kum, ale cărei ape vor permite punerea în valoare a unui milion de hectare pe care vor fi cultivate bumbacul, viața de vie, legume și arbori fructiferi, vor fi amenajate mai multe lacuri de acumulare printre care cele de la Kopet-Dag, Danatin, Artek și Hauz-Han. Numai capacitatea mării artificiale de la Hauz-Han va atinge un miliard și jumătate de metri cubi.

Șlepurile parcurg astăzi un itinerar pe care, odinioară, îl urmau caravanele de cămile...

INDUSTRIE UȘOARA

Noutăți pe 1966

Ce reprezintă la ora actuală industria ușoară sovietică? Ce perspective de dezvoltare i se deschid în actualul cincinal? Aceste întrebări preocupă, am putea spune, pe toți oamenii sovietici. Într-adevăr, cine nu ar vrea să știe din vreme ce îmbrăcăminte și încălțăminte va purta, ce noutăți îi vor oferi magazinele de specialitate!

Astăzi industria ușoară a Uniunii Sovietice reunește mai bine de douăzeci de ramuri. Cu fiecare an crește producția de mărfuri de larg consum. Anual, sectorul textil produce actualmente 9 162 000 000 metri de țesături, 900 milioane de articole tricotate, 1 351 000 000 perechi de ciorapi, iar sectorul încălțăminte 484 milioane perechi de pantofi, ghete, cizme etc. de piele.

Sortimentul producției s-a lărgit, sporind producția articolelor foarte solicitate. La îmbogățirea sortimentului a contribuit mult chimia. Din această colaborare au rezultat materiale textile cu desăvîrșire noi, cum sînt țesăturile de mătase cu desen în relief și țesăturile de mătase artificială pentru impermeabile și cămăși. În anii următori va începe producția de țesături de lînă pentru rochii și costume cu fire de efect, țesături de in cu apret nesifonabil și țesături impermeabile din mătase acetat. Pentru pielea artificială s-a prevăzut construcția unor întreprinderi noi.

Planul cincinal a cărui înfăptuire a început anul acesta acordă o mare atenție apropierii științei de producție. Specialiștii din institutele de cercetări vor lucra în strînsă colaborare cu Ministerul construcției de mașini pentru industriile ușoară și alimentară în scopul elaborării de utilaj modern, al introducerii tehnicii noi în producția de masă. Pentru 1966 au fost prevăzute alocații mai mari destinate lucrărilor științifice. Într-o serie de regiuni se creează institute noi de cercetări. La Iaroslavl, de pildă, se va deschide un institut pentru țesături tehnice, la Ivanovo o filială a Institutului unional de cercetări științifice în domeniul pielii artificiale, la Tașkent o filială a Institutului central de cercetări științifice în domeniul industriei confecțiilor.

Cele mai elegante ansambluri vestimentare se realizează azi cu prețioasa contribuție a chimiei

TRANSPORTURI

Moscova-Tokio cu avionul

Recent, între Uniunea Sovietică și Japonia a fost semnat un acord potrivit căruia urmează ca între capitalele celor două țări să ia ființă o linie aeriană, deservită de aparate sovietice.

Conform declarațiilor făcute presei de Evgheni Loghinov, ministrul aviației civile a U.R.S.S., noua linie aeriană va fi inaugurată la începutul verii. Pentru început ea va fi deservită săptămînal de un singur avion, pentru ca pe măsura creșterii numărului de călători și a mărfurilor în tranzit, numărul zborurilor să sporească.

Linia aeriană Moscova — Tokio va fi cel mai scurt traseu care leagă Europa de Japonia. Pînă acum, călătorii care porneau din Japonia spre Europa (cam 50 000—60 000 pe an), erau nevoiți să zboare pe o rută polară, cu terminusul la Copenhaga și cu escală la Anchorage în Alaska, fie prin sudul Asiei. După darea în folosință a noii linii însă, călătoria Moscova — Tokio, fără escală, va dura numai unsprezece ore, spre deosebire de itinerarul polar care necesită 21 de ore și de celălalt care ține 37 de ore, chiar la bordul avioanelor cu reacție. În felul acesta va fi redus corespunzător și costul călătoriei.

De mare importanță pentru viitorii pasageri ai liniei Moscova — Tokio este și faptul că traseul va trece deasupra unor regiuni cu condiții climatice mult mai favorabile decît acela străbătut de liniile polară sau meridionale care leagă Japonia de Europa.

Avioanele, ca și echipajele care vor deservi linia vor fi puse la dispoziția „Aeroflotului" și a companiei japoneze „Nipon Koku Kabușiki Kaișa" de către Ministerul aviației civile a U.R.S.S. Prevederile de locație vor fi de asemenea natură, încît ambele companii vor putea exploata aparatele în condiții dintre cele mai rentabile. La început vor fi folosite turbopropulsoarele TU-114 care, cu timpul, vor fi înlocuite cu aparate IL-62, avioane cu reacție de un tip nou.

Potrivit acordului încheiat, zborurile vor fi efectuate sub auspiciile ambelor companii aviatice interesate. Personalul auxiliar va fi sovietic și japonez, iar personalul navigant va putea cuprinde și un specialist japonez. În ce privește serviciul terestru, acesta va fi asigurat de personalul companiei respective, pe teritoriul fiecărei țări.

CONSTRUCȚII DE AUTOMOBILE

Leagănul „Volgăi"

Născută în timpul primului cincinal, marea uzină de automobile de la Gorki s-a dezvoltat necontenit, făurindu-și un renume întemeiat. Ținînd pasul cu tehnica înaintată, în cursul ultimilor șapte ani, a ajuns să dispună de 77 linii tehnologice cu mecanizare complexă sau automate. Uzina este deci în măsură să preia o parte importantă din prevederile proiectului de Directive ale noului plan, care sînt impresionante: în întreaga țară urmează să se dubleze producția de autocamioane și să se împătrească aproape producția de autobuze. Astfel, în ultimul an al perioadei de plan, vor trebui să iasă pe porțile diverselor fabrici 700 000-800 000 de autobuze.

Leagănul „Volgăi" și altor autovehicule care poartă pe radiator binecunoscuta marcă „GAZ" se pregătește intens pentru viitor. Nu mai este vorba doar de mărirea producției prin continuarea mecanizării și automatizării, ci mai cu seamă prin găsirea și introducerea cît mai rapidă a unor soluții și tehnologii noi. Viitoarea „Volga 24", al cărei model se află pe bancul de probă, ca și noi tipuri de autocamioane de 2 și 4 tone vor fi fabricate în serie peste scurt timp.

Pentru a asigura premisele unui ritm susținut și unei calități superioare, conducerea uzinei se ocupă de organizarea științifică a producției și a muncii. La aceasta contribuie și „institutul de calificare" al uzinei care posedă astăzi 20 de seminarii cu cîteva sute de participanți — ingineri și tehnicieni.

— Nu-ți fie frică, s-a terminat... Ai văzut cum i-am luat-o înainte?

INDUSTRIE ALIMENTARĂ

Colaboratorii cu mască ai meniului

Inceput aproape în joacă, pescuitul submarin a devenit apoi un sport și de curînd s-a transformat într-un prețios colaborator nu numai al biologiei, zoologiei, hidrotehnicii și multor altor științe, ci și al economiei. In Uniunea Sovietică s-a legat o prietenie strînsă între sportivii subacvatici, care în viața de toate zilele exercită cele mai variate meserii și Institutul unional de pescuit maritim și oceanografic. Această prietenie a dus la studierea obiceiurilor peștilor și descoperirea multora din bogățiile lui Neptun. Nici chiar apele cele mai reci sau îndepărtate nu i-au speriat pe tinerii îndrăzneți și pasionați.

Marea Ohotk, Marea Albă, Marea Japoniei au găzduit ani de-a rîndul expediții conduse de oameni de știință renumiți, ca profesorul Lev Vinogradov și biologul Krașevski. Cercetările au fost cît se poate de fructuoase. S-au descoperit colonii întregi din vestiții crabi de Kamceatka și rezerve uriașe de alge prețioase, din care se fabrică agar-agarul, o materie primă foarte căutată în industria alimentară, în chimie și medicină.

Scufundătorii nu se limitează însă la prospecțiune, ci duc și o intensă muncă de populare a apelor marine. In Extremul Orient, de pildă, un grup de studenți își petrec de mai mulți ani vacanța pe Insula Putiatin, plantînd midii în locuri retrase și urmărindu-le apoi înmulțirea. Se poate spune că ei contribuie la îmbogățirea meniului concetățenilor lor!

reportaj

SCUT ȘI SPADĂ

„Războiul ascuns" în spatele frontului hitlerist (IV)

1940... Letonia s-a alipit la U.R.S.S.

Alexandr Belov, alias Johann Weiss, eroul principal din „Scut și spadă" este de fapt — cum arată autorul — un erou colectiv. El întrunește calitățile multor agenți ai serviciului de informații sovietic cunoscuți de Kojevnikov. La Riga Weiss, care trecea drept leton de naționalitate germană, a lucrat ca tehnician într-un atelier de reparații și a colaborat cu inginerul Rudolf Schwartzkopf. Părăsind Letonia, împreună cu majoritatea germanilor, Weiss s-a stabilit la Lodz, în Polonia ocupată de hitleriști...

Heinrich, fiul inginerului Rudolf Schwartzkopf care a căzut victimă unui act terorist, este student și prieten cu Johann Weiss.

Willy Schwartzkopf, unchiul lui Heinrich, ocupă o poziție influentă în Reichul nazist. Este Obersturmbannführer.

Roeder Rolf, treizeci și șase ani, Obersturmbannführer SS. La SD se ocupă cu verificarea germanilor care se repatriază din alte țări. Blond, statură mijlocie, față rotundă...

Weiss nu avea nevoie să facă această călătorie imaginară în biografiile unor granguri naziști, dar o asemenea gimnastică a minții echivala cu exercițiile matinale de înviorare mintală, care eliberează capul de orice gînduri lăturalnice, nu numai obositoare dar și inutile.

Apoi, presupunînd că interogatoriul se va putea transforma într-un duel primejdios, Johann își impuse ca pentru moment, cît îi permitea timpul, să-și îngăduie un repaus intelectual total.

Prima confruntare

Doctorul Roeder Rolf ședea răsturnat într-un fotoliu, cu tunica neagră, de SS-ist, descheiată. Cămașa albă ca zăpada părea gata să plesnească pe pîntecu-i bombat. Nu-i învrednici pe Weiss cu nici o privire. În timp ce-și admira unghiile proaspăt lăcuite, îl pofti cu un gest leneș să ia loc. Johann se așeză.

— Ei, ce ai de spus?

— Am venit să-mi dau viața pentru cauza Führerului.

Roeder ridică cu vădită neplăcere mîna:

— Heil!

Apoi îi întinse un teanc de formulare și-i porunci:

— Treci în odaia de alături și completează-le!

Formularele cuprindeau întrebări la care Johann răspunsese de nenumărate ori pînă atunci la cursurile de pregătire. Cum dovediți originea germană? Motivele care v-au determinat să vă repatriați etc. Răspunsurile pe care urma să le dea fuseseră bine ticluite și învățate temeinic pe de rost.

Totuși se strădui să nu completeze formularele prea repede, într-un răstimp mai scurt decît ar fi făcut-o un om care nu-și pregătise din vreme răspunsurile. După ce predă hîrtiile unui funcționar, Weiss așteptă în anticameră, convins că Roeder avea să se ocupe acum de el mai serios. Avu mult de așteptat. Cînd în cele din urmă fu din nou chemat la locțiitorul de comandant, Johann fu surprins de întrebarea acestuia:

— N-ai plecat încă?

— Domnule Sturmbannführer — rosti solemn Weiss — v-aș fi recunoscător dacă mi-ați acorda cîteva minute

Roeder se încruntă nemulțumit și fața lui căpătă o expresie bănuitoare.

— Aș vrea să vă cer un sfat — continuă scurt Weiss. — Domnul Kreisleiter Funck, la care am lucrat ca șofer, mi-a vorbit despre dv., despre înalta funcție pe care o aveți în marele Reich.

Fața lată a lui Roeder se lumină de un zîmbet satisfăcut. Johann continuă să vorbească, plecîndu-și modest privirea:

— După cum știți din formularul meu...

— Mda, acolo totul e în regulă — binevoi să răspundă Roeder.

— Domnul Funck a fost mulțumit de munca mea. Dar sînt burlac. Domnul Funck mi-a spus că nu e bine să fiu necăsătorit la vîrsta mea. S-ar putea oare ca acest lucru să mă împiedice să găsesc o slujbă bună aici?

Roeder se răsturnă în fotoliu și izbucni în hohote de rîs. Pîntecul lui bombat se cutremura ritmic.

— Ah, ce naiv ești! — rosti el amuzat. — Ce-ți poate trece prin minte! Îți închipui că pentru asta ai nevoie de aprobarea Sturmbannführerului?

Chiar în clipa aceea intră în birou un funcționar. Roeder i se adresă, arătînd spre Weiss:

— Mă roagă să-i găsesc o fată cu care să înceapă imediat să toarne ostași pentru Führer și să scape de serviciul militar. Mare pungaș! — conchise el, după care-i arătă ușa.

Desen de P. Pinkisevici

Weiss se înclină cu un aer vinovat și ieși descumpănit. Cîteva minute mai tîrziu, funcționarul îi înmînă amuzat actele, însoțindu-le de următoarea remarcă:

— Nu ești deosebit de isteț, e adevărat, dar asta nu-i o nenorocire prea mare cînd știi să conduci o mașină. Dacă ai avea o recomandație bună ți s-ar putea găsi un loc la garajul nostru. Mă cheamă Schultz.

— Să trăiți, domnule Schultz. Vă sînt foarte recunoscător.

După ce se întoarse la cămin, Johann află bucuros că primise un bilcțel de la Heinrich. După formalitățile de verficare, repatriaților li se îngăduia să iasă în oraș. Weiss porni spre adresa indicată în scrisoare.

Heinrich ocupa un apartament luxos într-unul din cele mai bune hoteluri din Lodz. Nu era singur. Așa cum îi făgăduise, Obersturmbannführerul Willy Schwartzkopf venise în întîmpinarea nepotului său și voia să plece chiar în aceași zi împreună cu el la Berlin.

Heinrich îl prezentă pe Weiss unchiului. Acesta, însă, nici nu binevoi să-i întindă mîna ci înclină doar nepăsător capul cu o șuviță neagră, căzută pe sprîncene, așa cum purta Hitler. Deasupra buzelor groase îi creștea o mustață tot à la Hitler. Era gras, greoi, cu fața consumată, cu pungi sub ochi și un tic nervos.

Afară de obișnuitul telefon de hotel, pe măsuța rotundă se mai aflau două aparate militare, așezate în cutii de piele.

Heinrich îi spuse lui Weiss că pleacă la Berlin și s-ar putea să nu se mai vadă niciodată. Apoi rosti condescendent:

— Ținînd seama de serviciile pe care i le-ai adus tatălui meu... Dacă ai cumva nevoie de ceva... — După care se uită întrebător la unchiul lui.

— Da — rosti Obersturmbannführerul, scoțînd din portofel cîteva bancnote — pot să-i dau niște bani.

Johann fu neplăcut surprins de indiferența lui Heinrich, de ușurința cu care prietenul de pînă mai ieri își lua rămas bun de la el. Își dădu seama că în felul acesta i se destrămau speranțele pe care și le pusese în prietenia cu Heinrich, în posibilitatea de a se folosi de Willy Schwartzkopf.

Totuși făcu un ultim efort de voință, zîmbi și rosti cît putu mai calm:

— Vă sînt foarte recunoscător domnule Schwartzkopf, dv, domnule Obersturmbannführer. Dar dacă sînteți așa de bun, aș vrea să vă rog ceva — rosti el luînd poziție de drepți și înclinîndu-se în fața lui Willy Schwartzkopf. — Am posibilitatea să lucrez la garajul organizației Einwandererzentralstelle. Un singur cuvînt de-al dv ar putea fi hotărîtor pentru cariera mea.

Willy Schwartzkopf ridică din sprîncene și întrebă nedumerit:

— Vrei să lucrezi acolo ca șofer?

Weiss se înclină în fața lui cu și mai mult respect. Willy Schwartzkopf ridică receptorul, formă un număr și cuvîntă plin de importanță:

— Aici Obersturmbannführerul Shwartzkopf. — Apoi se uită întrebător la nepot: — Cum se numește? — Repetă numele la telefon: — Johann Weiss. Va lucra la dv. ca șofer. Da. Nu. Numai șofer. — Apoi așeză receptorul în furcă și se uită la ceas.

Weiss înțelese aluzia, mulțumi unchiului și nepotului și se îndreptă spre ușă. Heinrich îl ajunse din urmă, îi vîrî în buzunar un plic cu bani, după care-i strînse molatec mîna și-i ură succes. Johann trase ușa după el.

A doua zi Weiss se duse din nou la Biroul central de repatriere.

Schultz îl întîmpină binevoitor.

— Se vede treaba că nu ești chiar atît de prostănac, cum credea domnul Obersturmbannführer — i se adresă el, bătîndu-l prietenește pe umăr. — Am aflat că-l cunoști pe Obersturmbannführerul Schwartzkopf.

— Da de unde! protestă Weiss. — Cum aș putea cunoaște o figură atît de importantă? Am lucrat la fratele lui, Rudolf Schwartzkopf și fiul acestuia m-a recomandat domnului Obersturmbannführer.

— Ah, așa stau lucrurile? — exclamă Schultz. — Am să dau dispoziții să fii luat la garajul nostru. Cred că n-ai să uiți niciodată cui datorezi acest lucru.

— Sînt la dispoziția dv. — rosti Weiss, salutînd respectuos.

Chiar în aceeași zi Johann își făcu formele de angajare la Biroul central de repatriere.

Dezavantajele onestității

Weiss căpătă o cameră la un preț destul de convenabil la o doamnă în vîrstă pe nume Dietmar. Se pare că la fixarea chiriei contribui în mare măsură graba cu care Weiss acceptă principala condiție pusă de gazdă:

— Fără femei!

Johann plecă ochii și se roși atît de tare încît Frau Dietmar, regretînd că fușese prea aspră, adăugă cu bunăvoință:

— În orice caz, nu în casa mea.

Johann îngînă confuz:

— Sînt tînăr, doamnă, și nu intenționez să mă căsătoresc curînd.

— Va trebui să-ți deretici singur odaia!

— Stimată doamnă, răposata mea mătușă îmi încredințase o parte din treburile casei și să știți... De altfel, o să vă convingeți...

— De ce mătușă?

— Sînt orfan, doamnă.

— O, bietul băiat! exclamă înduioșată Frau Dietmar, și se grăbi să-i ofere o cafea în bucătăria-i minusculă, care strălucea de curățenie.

Scundă, rotofee, cu fața rotundă, ochii albaștri bulbucați și cute adînci la colțurile gurii. Frau Dietmar era, în ciuda vîrstei înaintate, încă plăcută la înfățișare. Dar îmbrăcămintea, felul de a se purta și expresia feței arătau că se împăcase de mult cu bătrînețea.

La o ceașcă de cafea, într-un elan de simpatie caracteristică oamenilor retrași, apăsați de prea multă singurătate, gazda lui Weiss începu să-i facă destăinuiri.

Annelie Dietmar făcea parte dintr-o veche familie germană, ai cărei membri se ruinaseră cu timpul și fuseseră nevoiți să-și caute un rost în străinătate. Astfel, părinții ei locuiseră toată viața în Polonia. La șaisprezece ani, Annelie se căsătorise cu inginerul Ioachim Dietmar, un om cu cincisprezece ani mai în vîrstă decît ea. Nefiind un individ descurcăreț și mai ales neavînd, cum se spune, nici un dram de noroc, inginerul nu prea reușise în viață. La aceste lipsuri se mai adăuga și faptul că era foarte onest, din cale afară de scrupulos, atît la slujbă cît și în viața de toate zilele, calități care pînă la urmă îi fuseseră fatale. Căci oricît ar părea de paradoxal, tocmai din această pricină directorii și funcționarii superiori ai firmei la care lucra îl învinuiseră deseori de incorectitudine. După o nouă jignire, adusă de un inspector, care-l făcuse „tîmpit" și „neghiob", inginerul avusese o criză de inimă și murise.

Ce se întîmplase de fapt? Inginerul Dietmar dăduse indicații ca la fabricarea unor piese pentru mașini-unelte, ce urmau să fie exportate, să se utilizeze, conform tehnologiei, oțel aliat. Dar asta nu corespundea țelurilor politice ale Germaniei și intereselor economice ale firmei.

De unde era să știe domnul Dietmar că șeful Abwehr-ului, amiralul Canaris, aranjase, cu aprobarea lui Goering, ca Germania, să vîndă în secret republicanilor spanioli, prin intermediul altor țări, arme necorespunzătoare, pentru a le micșora capacitatea de apărare? În acest scop, Germania începuse să achiziționeze din Cehoslovacia și din alte țări puști și carabine vechi, muniții și grenade. Armurieri SS-iști pileau percutoarele armelor, stricau cartușele, micșorau încărcătura cu pulbere explozivă din grenade sau introduceau în ele substanțe explozive de mai mică eficacitate. Devenite aproape inutilizabile, armele erau expediate în Polonia, Finlanda, Cehoslovacia și Olanda, de unde erau vîndute pe valută forte guvernului republican spaniol.

V. Kojevnikov

(Va urma)

TEATRU

Soția căpitanului

Igor Netto, celebrul căpitan al naționalei sovietice de fotbal, care a părăsit nu de mult stadionul după o lungă și glorioasă carieră, este un mare amator de teatru. Frecventarea asiduă a lăcașelor Thaliei i-a hotărît, de altfel, și viața intimă : într-o bună zi a cunoscut-o pe Olga Iakovleva, studentă la școala de teatru „Sciukin", de care s-a îndrăgostit fulgerător. Cum dragostea i-a fost împărtășită, s-au căsătorit.

Asta s-a întîmplat acum cîțiva ani. Între timp, studenta înaltă și subțire, cu niște fascinanți ochi mari și luminoși, a devenit actriță, fiind angajată în colectivul Teatrului Comsomolului leninist din Moscova.

Primele ei roluri n-au atras atenția publicului și a criticii. Olga Iakovleva a de-

Nataşa în „104 pagini de dragoste"

butat în poetica piesă despre adolescență și curmarea ei brutală de către război, „La revedere, băieți" (dramatizare a binecunoscutei povestiri cu același titlu de Boris Balter), jucînd rolul principal al Innei. Actrița a adus pe scenă farmec, prospețime — dar atît. Revelația nu s-a produs nici în următoarea piesă în care a fost distribuită : „De ziua nunții", a lui Viktor Rozov, deși spectacolul a constituit un eveniment în viața teatrală a Moscovei.

Sigur de talentul actriței, regizorul și conducătorul Teatrului Comsomolului leninist, Anatoli Efros nu s-a grăbit, însă, să tragă concluzii și i-a încredințat încă un rol principal : cel al stewardessei Nataşa în piesa „104 pagini despre dragoste", de Eduard Radzinski. Spectacolul a fost pentru Olga Iakovleva o adevărată lovitură de teatru. Ea a înregistrat un succes neobișnuit, de zile mari, jocul său fiind apreciat ca cea mai categorică reușită actoricească a stagiunii. Critica a subliniat cu unanim entuziasm că talentul ei puternic și luminos a irupt la întîlnirea cu un personaj la fel de puternic și luminos, că actrița și rolul s-au așteptat parcă reciproc.

Remarcabilă a fost și creația ei următoare : personajul Lidei în piesa „Bietul meu Marat", care evoluează pe scenă pe o perioadă de aproape două decenii. În sfîrșit, după încă un rol — cel mai recent — în spectacolul „Se filmează cinematograful", s-au putut stabili cîteva coordonate ale jocului și personalității acestei tinere actrițe.

Olgăi Iakovleva îi plac rolurile diferite ca factură. Ea caută în fiecare caracter complexitatea, contradicțiile lui, găsind mereu alte culori, alte nuanțe. Pentru a-i întregi portretul, trebuie adăugat că actrița nu se teme să zîmbească în situații dramatice și nu evită încordarea dramatică în situații comice.

Cît privește viața particulară — ca să încheiem tot cu ea — în cuplul Iakovleva—Netto muzele și sportul convietuiesc în cea mai deplină armonie. Chiar dacă Olgăi nu-i place fotbalul ea a fost o admiratoare obiectivă a măiestriei soțului ei și a ținut să fie prezentă pe stadion atunci cînd Igor Netto i-a predat lui Ivanov „sceptrul" căpităniei, pe care îl deținuse atîția ani cu cinste.

Autoare la 15 ani

Viața teatrală din pitoreasca vale a Ferganei se mîndrește cu o mică celebritate. Mică — nu numai pentru că, deocamdată, popularitatea ei se menține în limitele susnumitei regiuni uzbece, ci și la modul cel mai propriu : autoarea de piese Malika Ibrahimova abia a împlinit cincisprezece ani și este elevă în clasa a IX-a a școlii nr. 12 din Marghelan.

Pînă la vîrsta aceasta, Malika a reușit să scrie două piese, mai precis două piese a căror valoare și ținută artistică le dă dreptul să fie jucate. Cît privește numărul total al încercărilor sale, el este mult mai mare.

Prima piesă a elevei uzbece s-a intitulat „Perioadă fericită" și s-a inspirat, firește, din universul familiar al copilăriei. Piesa a relevat o anumită știință a construcției dramatice, firescul dialogurilor, veridicitatea personajelor.

Cu a doua lucrare, „Chipul", mica scriitoare a înregistrat un vizibil progres. „Chipul" este o dramă. Ea are în centru destinul unei fete uzbece Hilola, al cărei tată a pierit în război. Urmînd o străveche și înapoiată tradiție, rudele vor să o mărite pe Hilola împotriva voinței ei. Dar demnitatea omenească, tăria luminoasă pe care i le-a dat viața cea nouă, se revoltă împotriva obiceiurilor înrobitoare, împotriva supunerii orbești. Hilola urmează drumul firesc al vîrstei ei — școala, — pregătindu-se pentru o viață adevărată.

Ambele piese au fost foarte bine primite de public, care așteaptă cu interes noi întîlniri cu mica dramaturgă. Malika Ibrahimova lucrează intens, dar fără a-și neglija obligația de bază : școala.

MUZEE

O mie și una de uși

Ermitajul poate fi asemuit cu un aisberg. Numai a zecea parte a lui se vede în săli, cealaltă aflîndu-se în depozite, după uși încuiate.

De exemplu, depozitele adăpostesc trei mii de pînze care se intitulează fondul „A.". Evident, capodoperele care au făcut gloria mondială a Ermitajului, se află în sălile de expoziții. Tablourile din fondul „A" sînt rezerva colecției principale. Precum cărțile rare în biblioteci, ele așteaptă pe specialiști și pe cercetători, așteaptă „ieșirea în lume", la expoziții.

Secția de gravură occidentală are cîteva săli mobilate cu dulapuri înalte din mesteacăn de Karelia și cu lăzi imense. Sub ușile și capacele lor se ascund 500 000 de gravuri. O jumătate de milion... Iar în sălile de expoziție, sînt doar cîteva zeci sau maximum cîteva sute. Dar nu vă grăbiți să acuzați Ermitajul de avariție.

Muzeul organizează sistematic expoziții ale maeștrilor gravori. Funcționează și expoziții mobile de grafică. Dar din orice expoziție și din orice călătorie, gravurile se grăbesc să se întoarcă în dulapurile protectoare. Numai printr-o grijă desăvîrșită se pot păstra pentru urmași valoroasele gravuri ale lui Rembrandt, Dürer, Delacroix.

De altfel, dulapurile nu sînt niciodată ermetic închise : în jurul lor foiesc mereu savanți, artiști, studenți.

Cineaștii, de exemplu, vor să știe cum arăta rochia de bal a Nataşei Rostova sau evantaiul negru al Annei Karenina sau pipa lui Nozdrev. Ermitajul le stă la dispoziție. Printre cele patru sute de evantaie fragile și prețioase există unul din pene negre de struț, făcut parcă pentru Anna Karenina. În colecția muzeului veți mai găsi o pelerină din pene de lebădă, în care fiecare puf e prins separat. Sau rochii cusute cu... paie în loc de fir de aur. Dar de departe nu le poți deosebi. În camera-garderobă a lui Petru I se găsesc 240 de articole vestimentare — de la mantaua ostășească, pînă la mantia de paradă. Petru era foarte îngrijit și avea mult gust.

O altă cameră este afectată îmbrăcămintii celorlalți țari, aranjată pe rafturi. Uniformele militare ocupă un loc separat. Numai Ecaterina a II-a a avut 200 de uniforme. Căștile, pălăriile, coifurile etc. sînt așezate pe un raft special. Pintre ele sclipește casca de paradă a țarului Alexandru al II-lea.

Printre cele o mie și una de uși există una metalică, masivă ca o ușă de seif bancar. Aceste măsuri de prevedere nu sînt inutile. Ușa cu pricina duce spre adevărate comori, obiecte realmente neprețuite. În acest „depozit de aur" te dor ochii — fără nici o exagerare — de strălucirea aurului și a pietrelor prețioase. Sînt cești de aur cu desene enigmatice, oglinzi cu rame bătute în briliante, cuțite străvechi cu pietre prețioase, pe care custozii se feresc și acum să le ia în mînă : secolele

Ermitajul are o „sală a cavalerilor" care folosește din plin bogățiile depozitului

n-au șters de pe tăișul lor otrava aducătoare de moarte.

O scară îngustă, ca de corabie, conduce spre o altă ușă, dincolo de care se află un depozit cum sînt puține în lume. Rînduite ca ostașii la paradă, au încremenit de secole steagurile de luptă a șaizeci de țări. Steaguri biruitoare și steaguri învinse. Vîntul veacurilor s-a încurcat pentru totdeauna în faldurile lor. În curînd această colecție rarisimă va face obiectul unei expoziții speciale.

O altă scară, ușoară ca o dantelă, duce spre un alt univers — al vazelor de cristal și de faianță, al farfuriilor, figurinelor, serviciilor de care s-au slujit țarii și nobilii ruși. Cîteva dulapuri adăpostesc vestita „Broască verde" — un serviciu de neprețuit al Ecaterinei. Pe fiecare farfurie meșterii faianței engleze au reprodus priveliști din țara lor : 1 200 de tablouri care nu se repetă.

Ceramică, mobilă, bronz, icoane, monete, medalii, fresce, majolică... Depozitele împînzesc Ermitajul. Ca să le poți vedea pe toate, nu ți-ar fi de ajuns un an întreg.

CINEMA

„O întîmplare penibilă"

Un nou film cu acest titlu ne prilejuiește reîntîlnirea cu un cuplu notoriu de regizori : Alexandr Alov și Vladimir Naumov.

Autorii lui „Pavel Korceaghin" și ai emoționantului „Pace noului venit" s-au adresat de data aceasta moștenirii literare a lui Dostoevski, din care au ales povestirea de mică întindere „O întîmplare penibilă". Pe motivele ei au scris scenariul, în colaborare cu dramaturgul Leonid Zorin, foarte jucat în această stagiune pe scenele sovietice.

Autorii scenariului au păstrat linia simplă a subiectului din modelul literar, care ne istorisește cum consilierul Ivan Ilici Pralinski face un gest de condescendență, pornit de altfel dintr-o totală sinceritate și onorează cu prezența lui nunta unui subaltern, umilul funcționar de cancelarie Porfiri Pseldonimov. Pralinski speră să producă astfel o mică revoluție socială, încercînd să demonstreze că umanismul față de slujbașii de grad mărunt poate să aducă mult așteptata schimbare în bine. Dostoevski face să se înfrunte sentimente și idei și, reconstituind un tablou dens al contradicțiilor morale și social-filozofice caracteristice pentru epoca respectivă, reduce gestul lui Pralinski la adevărata lui dimensiune : o întîmplare penibilă.

Cum desfășurarea propriu-zisă a acțiunii nu-i solicită prea mult, autorii și-au concentrat întreaga atenție pe analiza psihologică, adică pe redarea atmosferei dostoevskiene, atît de ușor detectabilă în tot ce a ieșit de sub pana marelui scriitor.

Alov și Naumov au angajat pentru noul lor film un colectiv numeros de actori de prima mînă, deoarece roluri episodice nu există. Pînă și figurația va fi asigurată de artiști de teatru sau ai studioului actorului de film.

În rolul principal al lui Ivan Pralinski a fost distribuit actorul Evgheni Evstigneev, care și-a conceput personajul ca pe un demagog inimos, bine intenționat, dar incapabil să înțeleagă ce se petrece în jur. Ca de obicei, Evstigneev a intrat perfect în pielea lui Pralinski, găsind intonația mimica și gestica exactă.

Subalternul său, Porfiri Pseldonimov este în mîini la fel de bune. Actorul Viktor Sergaciov creează o figură de o asceză bizantinică, un funcționar umil, strivit de mizerie și nevoi.

Cu girul acestor nume de regizori și actori, cărora li se adaugă multe altele — greu de enumerat chiar și pentru simplul motiv că numărul interpreților se ridică la șaizeci —, precum și cele ale operatorului Anatoli Kuznețov și compozitorului Nikolai Karetnikov, „O întîmplare penibilă" are toate elementele să fie un film bun.

Scenă din film

ASTRONAUTICĂ

Pe planeta enigmelor

La 1 martie 1966, ora 9 și 56 de minute, ora Moscovei, stația automată sovietică „Venus-3" a atins suprafața planetei Venus și a depus pe ea un fanion cu stema U.R.S.S. O altă stație interplanetară automată, „Venus-2", lansată la 12 noiembrie 1965 a trecut la 27 februarie 1966 ora 5 și 52 de minute la o distanță de 24 000 de kilometri de suprafața planetei Venus.

Experiențele efectuate cu ajutorul stațiilor „Venus-2" și „Venus-3" au permis soluționarea unor probleme de principiu ale zborurilor interplanetare ca și obținerea de noi date științifice.

De mai bine de două secole astronomii sînt preocupați de cunoașterea condițiilor fizice care caracterizează planeta enigmelor, cum au denumit-o ei pe Venus. Vreme îndelungată despre Venus s-a știut doar că are dimensiuni numai cu ceva mai mici decît ale Pămîntului, că este înconjurată de o pătură densă de nori, că forța gravitației reprezintă pe suprafața ei 90 la sută din gravitația terestră, ceea ce înseamnă că obiectele de pe Venus sînt ceva mai ușoare decît cele de pe Pămînt.

Ce se știe astăzi despre planeta care a constituit ținta experimentului sovietic recent încheiat? Ce au aflat în ultimii ani savanții despre caracterul învelișului de nori al planetei Venus, despre temperatura de pe suprafața ei, despre atmosfera planetei?

La observatorul universității din Harkov specialiștii au fotografiat în repetate rînduri planeta Venus prin intermediul filtrelor optice. Către sfîrșitul anului 1964 ei au descoperit pe discul planetei o uriașă pată întunecată, de circa 20 milioane de kilometri pătrați. După ce a stat în atenția observatorilor timp de 20 de zile, pata a dispărut. Prelucrarea minuțioasă a fotografiilor ca și cercetarea fotometrică a spectrogramelor au îngăduit specialiștilor de la observatorul din Harkov să emită unele păreri. La ora actuală nu se știe care din acestea este mai aproape de adevăr. Dar un lucru e cert, anume că apariția acestor formații gigantice este o mărturie că pe Venus au loc anumite procese, deosebit de intense. Vorbind despre fenomenul descris mai sus, acad. Barabașov a emis părerea că uriașa pată întunecată ar putea fi o ruptură în partea superioară a învelișului de nori al planetei, prin care se vede stratul aflat imediat sub el sau că poate este un nor de particule relativ mari, aruncate de pe suprafața planetei în straturile superioare ale norilor și avînd o culoare deosebită de a învelișului de nori.

Din ce sînt alcătuiți însă norii planetei Venus? Chestiunea nu a fost încă elucidată. Părerile sînt împărțite. Unii sînt de părere că ei nu ar fi formați din vapori de apă, ca norii Pămîntului, ci din cristale mici de formaldehidă formată sub acțiunea razelor ultraviolete. Polarizarea învelișului de nori al planetei Venus este foarte asemănătoare cu polarizarea norilor compuși din picături de apă. Ba unii astronomi susțin că în interiorul lor ar exista și cristale de gheață și chiar părticele de praf.

În sfîrșit, observațiile efectuate de radioastronomii sovietici A. Kuzmin și A. Salomonovici, cu ajutorul unui radiotelescop puternic, au arătat că în regiunile unde Soarele se află la zenit temperatura pe Venus atinge plus 200—300 grade Celsius, coborînd noaptea pînă la zero grade. Măsurătorile efectuate de către stația automată americană „Mariner-2" au indicat o cifră și mai mare — plus 480 grade, diferența de temperatură între emisfera luminată și cea aflată în întuneric fiind de 80 de grade. Pe baza acestor date savanții au emis cîteva ipoteze despre condițiile fizice de pe Venus. La ora actuală e greu de spus care din ele este mai apropiată de adevăr. Specialiștii își exprimă speranța că materialele obținute de stațiile interplanetare sovietice „Venus-2" și „Venus-3" vor aduce informații mai exacte.

Așadar ceva despre „Venus-2" și „Venus-3".

Ne este încă proaspăt în minte evenimentul aselenizării stației „Luna-9". Și ne putem îngădui să facem o scurtă comparație între acest fenomen și cel al atingerii suprafeței planetei Venus despre care vom vorbi mai pe larg. Trebuie precizat de la bun început că oamenilor de știință le este mult mai greu să depună o stație automată pe planeta Venus decît pe Lună. Asta din cauză că mult mai rar există condiții astronomice favorabile lansării unei stații spre Venus, apoi pentru că se cere ca acestei stații să i se imprime o viteză mai mare decît celei trimise spre Lună. Pentru trimiterea unor stații cu aceeași greutate spre Lună și Venus, cea de a doua are nevoie, pentru lansare, de o rachetă purtătoare mai puternică. Zborul spre Venus durează cîteva luni, spre Lună — cîteva zile. Ceea ce înseamnă că sistemele de bord ale stației cosmice trimise spre Venus trebuie să lucreze cu mare precizie o perioadă considerabil mai îndelungată. Cu cît stația se îndepărtează mai mult de Pămînt, cu atît este mai greu de menținut și legătura cu ea. În sfîrșit, stația cosmică lunară rămîne practic tot timpul la aceeași depărtare de Soare, în timp ce stația lansată spre Venus se apropie necontenit de astrul zilei. Și cu cît Soarele se află mai aproape, cu atît crește temperatura și devine mai dificilă răcirea instalațiilor de bord ale stației, deci devin mai vitrege condițiile în care funcționează ele.

„Venus-2" a fost plasată pe orbită, la 12 noiembrie 1965, cu o precizie atît de mare încît ulterior nu a mai fost nevoie de nici o corecție suplimentară a zborului ei. Stația urma să treacă la o distanță de 24 000 km de suprafața planetei Venus. Măsurătorile au arătat că zborul acestei stații s-a realizat întocmai, la distanța prestabilită. Stațiile automate „Venus-2" și „Venus-3" au pornit amîndouă de pe o orbită circumterestră, cu viteza de 11 500 metri pe secundă, ceea ce reprezintă ceva mai mult decît viteza a doua cosmică. O eroare de un singur metru pe secundă în momentul lansării, s-ar fi putut solda, în apropierea planetei Venus cu o abatere de cîteva zeci de mii de kilometri.

Întîlnirea precisă a stației „Venus-3" cu planeta i-a fost asigurată prin corectarea de pe Pămînt a zborului. Aparatura de la bordul ei ar fi permis efectuarea a mai multe corecții, dacă acest lucru ar fi fost necesar. Constructorii stației au prevăzut diverse procedee de corectare, în funcție de împrejurările ce s-ar fi putut ivi în timpul zborului. În clipa cînd a început corectarea traiectoriei, stația „Venus-3" se afla la o distanță de treisprezece milioane de kilometri de Pămînt. Dar aparatele de la bordul ei au înregistrat cu precizie informația transmisă de specialiștii sovietici indicînd timpul cînd urma să se efectueze corectarea, valoarea care indica modificarea vitezei de zbor, direcția în care urma să sporească viteza. După ce a confirmat recepționarea corectă a comenzii și a memorat-o, stația automată a executat întocmai operațiile ulterioare. Corectarea o dată efectuată a modificat viteza de zbor cu numai cîțiva centimetri pe secundă. Și, așa cum știm, stația a atins cu precizie suprafața planetei Venus.

A început astfel o nouă etapă importantă în cucerirea spațiului cosmic. Și nu este exclus ca, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, omenirea să afle posibilitatea de a modifica regimul atmosferic al planetei Venus și să creeze premizele pentru popularea ei.

În aparatul care a atins suprafața planetei Venus se afla această sferă pe suprafața căreia sînt gravate contururile continentelor Pămîntului. În interiorul sferei se află o medalie avînd la rîndul ei gravată pe o parte stema U.R.S.S., iar pe cealaltă — planetele sistemului solar.

ACUSTICA

Muzica cu foarfece și lipituri

Cîte tratamente se pot aplica astăzi muzicii conservate în discuri! Ea poate fi accelerată, reverberată, compusă, descompusă, amplificată, filtrată și, cu fiecare progres tehnic, ea pătrunde tot mai adînc în domeniile acusticii. Fiecărei ore petrecute de interpret la o înregistrare de muzică ușoară sau clasică îi revin astăzi în medie cîte patru ore de operațiuni tehnice efectuate asupra materialului înregistrat.

Benzile de magnetofon permit ca muzica să fie etalată pe o masă de operație, unde se pot executa adevărate minuni de chirurgie plastică cu ajutorul foarfecii și al panglicii de lipit. Înainte vreme, artistul care înregistra un disc, executa o piesă de mai multe ori și apoi alegea versiunea cu cele mai puține defecțiuni. Astăzi el poate cînta fragmentat și pe-ndelete fiind sigur că toate notele false, toate „derapările" vor fi decupate și înlocuite cu cele corecte.

Pentru a înregistra actualmente o simfonie, se descompune în prealabil partitura și se imprimă fragmentar, pe circa 14 000 de metri de bandă de magnetofon. Se decupează apoi pasajele cele mai reușite, se înșiră bucățelele în ordinea cerută și se lipesc laolaltă, obținîndu-se o singură imprimare fidelă, pe o bandă a cărei lungime însumează 1 100 m. Pentru un „slagăr" care durează două minute sînt necesare aproximativ zece lipituri.

Arta înnăditurilor a atins o asemenea măiestrie, încît urechea nu mai poate percepe tăieturile și intercalările ulterioare trec neobservate. Iată un exemplu concludent: la un post de radio textul citit de o poetă și înregistrat pe bandă avea o greșeală într-un vers. Cînd eroarea a fost observată, scriitoarea plecase în străinătate. Fragmentul defect a trebuit să fie compus, lipindu-se unele lîngă altele, printr-o muncă migăloasă, silabe decupate din alte texte rostite de poetă și existente pe benzi.

Persoana care hotărăște aceste montaje este conducătorul tehnic al imprimării, căruia i se spune și director de producție. Sprijinindu-se în munca sa pe o mulțime de aparate complicate, el a devenit un fel de „sculptor al sunetelor". Marmora în care dăltuiește e muzicianul executant, iar atelierul său este sala de regie. În fața unui „pupitru mixt", mare și scînteietor, el dă comenzi, în urma cărora inginerul de sunet acționează multiplele butoane, clapete sau regulatoare.

Arsenalul de sunete aflat la dispoziția directorului de producție permite realizarea celor mai năstrușnice efecte. „Cînd e vorba de muzică distractivă, 70 la sută din imprimare este uneori opera tehnicienilor", declara directorul unei case de discuri.

O altă tehnică apreciată și cunoscută amatorilor de imprimări este procedeul imprimării pe aceeași bandă. În felul acesta, David Oistrah poate cînta, de pildă, ambele partituri din concertul în re minor pentru două viori de Bach. Pe de altă parte, dacă la imprimarea unei opere solistul principal este indisponibil nu e nici o nenorocire. El își poate aduce mai tîrziu contribuția, iar partenera cu care trebui să cînte un duet nici măcar nu trebuie s fie de față.

Pentru a realiza efecte naturale în ca drul imprimărilor stereofonice, intrăril și ieșirile se simulează cu ajutorul une veritabile „cupole" de microfoane, jud cios instalate. De exemplu, tenorul care-ș urmărește iubita din grădină pînă în ia tacul ei trebuie să pășească sub aceast cupolă pe o suprafață împărțită în pătrate de la pătratul cu numărul 7 pînă la ce cu numărul 52.

Inovațiile bazate pe banda de magneto fon sînt nenumărate, iar unele din el justifică întrebarea unde se termină art și unde începe artificiul. Succesul obținu pe imprimările „decupate și lipite" est atît de răsunător, încît ele sînt conside rate drept etalon. Din acest motiv, uni cîntăreți de muzică ușoară folosesc și i spectacol reverberația care dă vocii eco și răsunet.

Cunoscutul dirijor de jazz semisimfoni Ray Conniff e de părere că „se obțin astăzi un sunet mult mai bun pe discur decît în concerte autentice". La care u violonist a replicat: „Numiți-mi o înre gistrare care vă poate procura tensiune și impresiile pe care le trăiți cînd asis tați la un mare concert".

Păreri și păreri. Ceea ce însă pare lim pede este că arta nu are intenția să capi tuleze în fața tehnicii.

PSIHOLOGIE

Verificați-vă spiritul de observație

După cum vedeți, rîndul al treilea din desenul pe care îl supunem atenției dumneavoastră e incomplet. Știind că grupele de figuri nu sînt așezate la întîmplare ci într-o anumită ordine, vă invităm să descoperiți principiul lor de așezare și apoi să indicați care grupă, numerotată 1—6, se potrivește a fi înscrisă în pătratul gol.

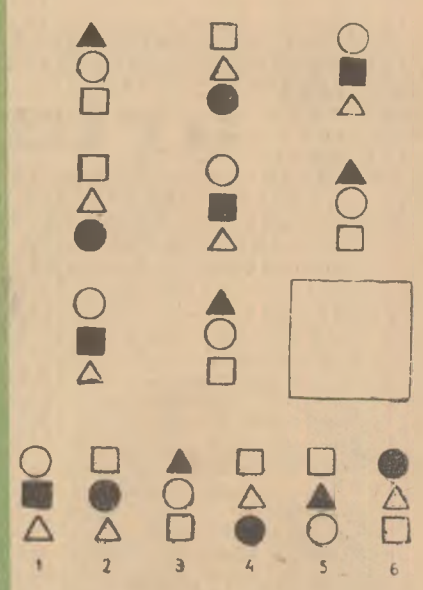

Cei ce se descurajează ușor sînt invitați să caute răspunsul în pag. 10.

tehnica

MICROAPARATAJ

Inima reglabilă

Se știe că la om frecvența unui puls normal variază între 60—70 de bătăi pe minut, în funcție de împrejurări. Dar iată că în Uniunea Sovietică trăiește un om al cărui puls rămîne, invariabil, la 64. E vorba de Ekaterina Vizganova din Astrahan, de profesiune contabilă.

În urmă cu cîtva timp Vizganova s-a îmbolnăvit de maladia lui Adams-Stockes, cu alte cuvinte a suferit un blocaj transversal total al inimii, o afecțiune primejdioasă și incurabilă. O leziune a țesutului cardiac perturbase funcționarea inimii și mușchiul ventriculului nu mai primea impulsurile.

Transportată în stare gravă la clinica chirurgicală a Institutului de medicină nr. 2 din Moscova, pacienta a fost pregătită imediat pentru operație, deoarece pulsul îi scăzuse la 20. Operația, efectuată de profesorul Viktor Saveliev, a decurs, ca de obicei — rapid, calm, cu precizie. Și totuși, nu a fost o operație obișnuită.

În miocard, chirurgul a implantat doi

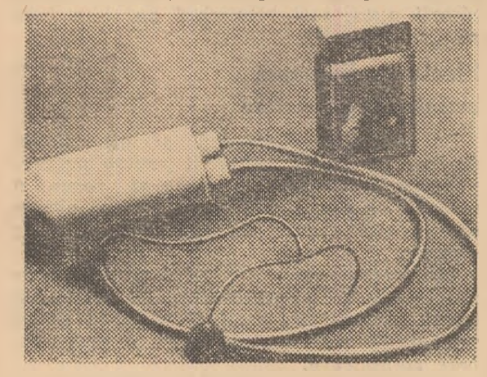

Minusculul stimulator „EKS-2"

electrozi ale căror fire urmau să treacă printre coaste, pentru a se opri la un fel de buzunar practicat în regiunea pieptului. Apoi Saveliev a fixat cele două extremități ale firelor la un aparat alb, minuscul, nu mai mare ca o cutie de chibrituri și l-a plasat în „buzunar". Micul aparat, un stimulator care impunea ritmul de 64 de bătăi pe minut, a salvat viața Ekaterinei Vizganova. Fusese efectuată prima implantație în inimă a unui stimulator fabricat în Uniunea Sovietică!

Progresul realizat în U.R.S.S. în aplicarea noilor metode de tratament este rezultatul unei strînse cooperări între medici și ingineri. În actualele condiții formula clasică „chirurgul poate totul" își schimbă sensul, deoarece radiotehnica și electronica au ajuns să fie asistenți de preț ai medicinii. Așa că vechea formulă ar putea fi schimbată pe bună dreptate, în „chirurgul + inginerul pot totul".

În urmă cu trei ani J. Bredikis, un medic din Kaunas a construit un prim stimulator al inimii. Aparatul cîntărea aproape trei kilograme și funcționa cu lămpi de radio obișnuite, iar curentul era furnizat de o baterie de lampă de buzunar care trebuia înlocuită săptămînal.

După încă doi ani de muncă însă, un grup de cercetători — medici și ingineri — de la clinica Spasokukoțki, condus de profesorul Saveliev și inginerul A. Richter, doctor în științe tehnice, a reușit să pună la punct un aparat complet implantabil în organismul bolnavului, pe care l-a denumit „EKS-2", și care nu cîntărește decît 140 grame! Aparatul poate funcționa fără întrerupere timp de doi ani și jumătate după care, însă, trebuie înlocuit printr-o operație ușoară.

GEOFIZICĂ

Operația nord-sud

La realizarea programului Anului internațional al Soarelui calm care s-a încheiat nu de mult, au participat cercetători din 71 de țări și 2 000 de observatoare. Ei au întreprins importante cercetări în cele mai variate domenii ale științei naturale.

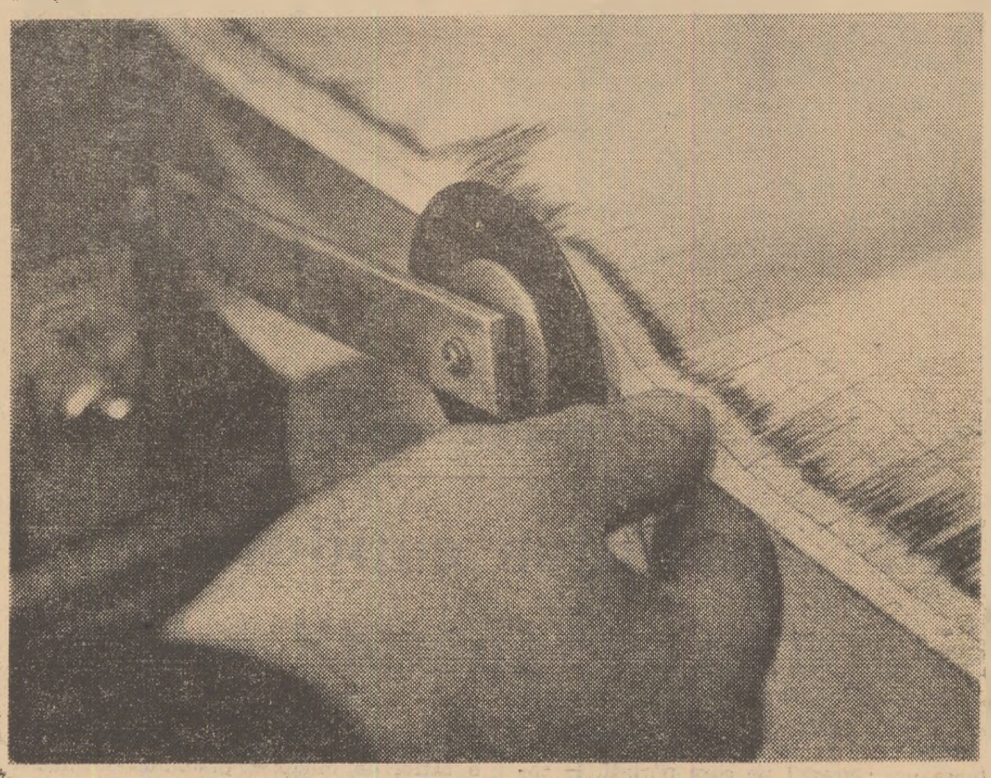

Se înregistrează magnetismul terestru

Între altele, perioada de minimă activitate solară care tocmai a luat sfîrșit s-a dovedit extrem de favorabilă studierii conexiunilor dintre diferitele fenomene solare și terestre. Cercetătorii angajați în această amplă activitate au reușit să obțină deosebit de importante informații științifice în ce privește meteorologia și geomagnetismul, ionosfera și razele cosmice, aurorele boreale și alte fenomene legate de activitatea solară. Informații cu atît mai prețioase, cu cît ele pot fi confruntate cu rezultatele observațiilor efectuate în 1957—1959, într-o perioadă de maximă activitate solară. Pentru prima oară în istoria științei, cercetătorii au reușit să urmărească întregul ciclu al activității solare, de la maximum la minimum.

Precum s-a mai arătat, Anul internațional al Soarelui calm, acest „an" deosebit care a durat 21 de luni, a prilejuit o largă cooperare științifică mondială. Ea continuă și acum, căci deși activitatea solară, care se manifestă prin cicluri de 11 ani, se mai află încă la punctul minim, nu înseamnă că Soarele a încetat să-și manifeste influența asupra planetelor și mediului cosmic înconjurător. De pildă, unul dintre sateliții americani, „Pioner VI" a transmis informații potrivit cărora Pămîntul va avea de înfruntat „vînturi solare" cu viteze de 2 300 000 kilometri pe oră. Vînturile solare nu sînt altceva decît valuri de particule ionizate, emise de cromosferă, a căror influență asupra navigației cosmice nu poate fi neglijată. În afară de aceasta vînturile solare interesează deosebit de mult pe geofizicieni care se străduiesc să pătrundă, să cunoască mai bine relațiile dintre fenomenele solare și terestre.

Din acest punct de vedere poate fi citat printre altele, ca exemplu, studiul comun sovieto-francez întreprins asupra cîmpului magnetic terestru. Oamenii de știință sovietici își efectuează cercetările în laboratorul instalat în localitatea Sogra, din apropierea orașului Arhanghelsk, în timp ce francezii și-au ales ca bază de cercetare îndepărtatele insule Kerguelen. Cele două echipe științifice, situate fiecare la cîte un pol al Pămîntului, și-au reluat, la 1 februarie 1966, observațiile sistematice asupra variațiilor magnetismului.

Cele două localități, la fel de inospitaliere, n-au fost alese la întîmplare. Căci, între Sogra și îndepărtatele Kerguelen există fenomene similare care nu pot fi observate în regiunile învecinate. Ele reprezintă două extremități ale uneia și aceleiași linii de forță, amplasată în formă de arc în atmosfera superioară, fiind niște „puncte conjugate" magnetic.

Aceste linii de forță sînt considerate ca adevărate capcane de particule electrizate care efectuează neîncetate mișcări în sensul du-te-vino, între cele două extremități ale lanțului. Sistemul de posturi de observație sincronizate, situat la cele două puncte conjugate, permite aprecierea fenomenelor magnetice simultan detectate.

Principalul scop al celor două echipe de cercetători este de a explica originea și comportarea undelor cu frecvențe extrem de joase, denumite „unde perlate" deoarece la înregistrare ele iau forma unui colier de perle. Folosind același aparataj de detecție și legați în permanență prin aparate telex, savanții sovietici și francezi se străduiesc să lămurească cît mai repede enigma acestor „perle", înainte de reînceperea activității solare. Altfel, ar fi nevoiți să aștepte următoarea perioadă a Soarelui calm.

BOTANICĂ

Regi, verze și vitamine

Extremitățile unor rădăcini de floarea soarelui au fost desprinse de plantă și strămutate într-un mediu steril conținînd un complex de substanțe nutritive: săruri minerale, aminoacizi și zahăr. Cu toate aceste condiții ideale rădăcinile au încetat să mai crească. Li s-au adăugat atunci doze infime din vitaminele B_1, PP și B_6 și s-a observat îndată cum rădăcinile și-au revenit și au început din nou să se dezvolte.

„Regilor și verzelor le este în egală măsură trebuincios acidul ascorbic". Așa s-a exprimat odată biochimistul maghiar Szentgyörgyi, dorind să sublinieze prin acest aforism cît de necesară este organismelor vii vitamina C descoperită de el. Într-adevăr, de îndată ce seminețele plantelor se trezesc la viață în ele începe un proces intens de acumulare a acidului ascorbic. În frunze, cantitatea cea mai mare de vitamina C se adună în perioada înfloririi plantei, după care începe să sea-

dă iar cînd frunzele cad nu se mai acumulează de loc. Explicația fenomenului constă în aceea că acidul ascorbic participă activ la reacțiile de oxidare și de reducere care au loc deosebit de intens tocmai în etapele timpurii de dezvoltare a organismului.

În general, vitaminele sînt foarte strîns legate de fermenți și adesea intră în grupele active de fermenți cu structuri dualiste. Dar spre deosebire de toate celelalte vitamine, vitamina C nu intră în componența fermenților. Rolul ei în viața plantelor stă în primul rînd în a transporta hidrogenul în reacțiile de oxidare și reducere. Hidrogenul poate fi utilizat de organismul vegetal pentru reducerea bioxidului de carbon, izvor important de nutriție.

Vitamina B_1, tiamina, cum i se mai spune se formează în plante și în unele organisme animale dar sinteza ei are loc numai la lumină. Cantitatea cea mai mare din acest catalizator biologic se adună în organele și țesuturile tinere și în dezvoltare ale plantelor unde metabolismul este deosebit de intens. Vitamina B_1 acționează și asupra aminoacizilor. La rîndul lor, aceștia din urmă servesc ca materie primă din care se formează proteinele.

Vitaminele B_2, K,E. și altele servesc și ele drept catalizatori în fotosinteza și respirația plantelor. Ele asigură totodată desfășurarea normală a proceselor biochimice.

Se pune însă o întrebare: dispun plantele de vitamine în cantități suficiente? Știința nu cunoaște încă răspunsul. Știe numai că fiecare plantă are alt conținut de vitamine. Astăzi se fac tot felul de experiențe de îmbogățire a plantelor cu vitamine. Primele rezultate sînt îmbucurătoare, deși uneori și paradoxale. Astfel analizele au arătat că porumbul, de pildă, are toate vitaminele, afară de vitamina PP. Totuși surplusul de vitamină B_1 a dat rezultate mai bune asupra dezvoltării lui decît vitamina PP. Încercînd să explice fenomenul, un grup de specialiști sovietici au ajuns la concluzia că unele vitamine au o influență binefăcătoare asupra sintezei altor vitamine.

CHIMIE

Tortă de lemn și friptură de țiței

De cîte ori auzim cuvintele „hrană sintetică" ne vin numaidecît în minte tot felul de înlocuitori sau tablete. Dacă ne gîndim însă mai bine vedem că, de fapt, nici hrana noastră de toate zilele nu poate fi concepută fără unele produse sintetice. Lăudăm, de pildă, gustul tortului, deși la reușita lui contribuie pe lîngă multe altele și coloranții sintetici. De asemenea, se știe că, pentru a proteja grăsimile împotriva oxidării, li se adaugă antioxidanți. În conservarea produselor alimentare se folosește anhidrida sulfurică. Acidul citric se folosește cu succes alături de cel natural, iar vitaminele sintetice nu au egal în natură.

Dacă așa stau lucrurile, dacă hrana sintetică este încă de pe acum o realitate, să pătrundem mai adînc în „bucătăria" ei, să facem cunoștință cu cîteva din succesele chimiei în soluționarea acestei probleme.

Zaharurile, grăsimile și proteinele sînt elementele de bază ale nutriției omului. Firește, omul mai are nevoie și de săruri, vitamine și alte substanțe, dar obținerea acestora pe cale sintetică nu mai constituie o problemă. Cu zaharurile, însă, lucrurile sînt ceva mai complicate.

Sinteza zaharurilor a fost realizată prima oară de prof. A. Butlerov în secolul trecut. Dar organismul omenesc asimila greu amestecul de substanțe cu conținut de zahăr obținut de el. Așa cum din aceleași cărămizi se pot construi fie o catedrală gotică, fie o clădire modernă, din carbon și apă poate fi sintetizată atît glucoza din sucul de struguri, ca și un alt gen de glucoză pe care organismul nostru refuză să o asimileze. Dar, „cărămizile"-molecule sînt atît de mici, încît îl duc pe chimistul-„arhitect" în impas: el nu izbutește de fiecare dată să organizeze la proporții industriale o sinteză orientată în spațiu sau, în limbaj științific, stereospecifică. Din această cauză s-a adoptat o altă cale.

S-a stabilit că moleculele gigantice de celuloză sînt alcătuite ele însele din șiruri de molecule de glucoză, repetate de mai multe ori. Și atunci savanții s-au gîndit că ar putea obține glucoză „spărgînd" moleculele de celuloză. S-a realizat procesul și la scară industrială. Astfel, zahărul alimentar sintetic se obține prin încălzirea materialului lemnos, cu adaus dintr-un acid diluat.

Sinteza industrială a grăsimilor alimentare, al doilea element important al nutriției, a fost realizată prima oară în anii celui de-al doilea război mondial. Organismul omenesc asimilează grăsimile sintetice la fel de bine ca pe cele naturale.

În sfîrșit, cea mai dificilă a fost calea spre sinteza proteinelor. În componența lor intră numai douăzeci de aminoacizi, dar combinațiile dintre ei ating o cifră astronomică: 2 532 902 008 176 640 000! Se știe însă că odată ajunse în organism, cu hrana, proteinele se descompun în aminoacizi, dintre care majoritatea se obțin azi pe cale sintetică. Recent a fost găsită o metodă de obținere a lor din țiței. Dintr-o tonă s-au realizat 500 de kilograme de aminoacizi. Bucatele obținute pe cale experimentală din amestecuri de aminoacizi nu se deosebesc cu nimic de produsele obișnuite, ne încredințează chimiștii sovietici care le-au realizat.

Poşta medicului

OROS I. — Ileanda (Dej) : Am vrea să vă fim de folos, dar în materie de chestiuni sufleteşti, ca cele relatate de dv., nici un filozof nu a găsit încă soluţia. Desigur cel mai bine este să uitaţi totul şi să înlocuiţi pierderea suferită cît mai curînd. Vă dorim sincer mult succes.

HAIDAUTU AURICA — com. Mileanca : Pentru **părul de prisos** în cazul dv. nu se recomandă electrocoagularea, ci doar oxigenarea cu perhidrol diluat şi folosirea zilnică a pietrei ponce.

V.L.D. — Cluj : Vă recomandăm un examen chirurgical, eventual biopsie efectuată la specialist, pentru a se preciza natura „nodulului" şi conduita terapeutică.

CORNEL C. — Bucureşti : Despre ce „boală ereditară de ureche" este vorba ? Reveniţi cu amănunte.

MARIN BĂDULESCU — Bucureşti : Tratamentul **bolilor de rinichi** se bazează pe menajarea pe cît posibil a organelor atinse. Aceasta se realizează în primul rînd prin repaus la pat şi dietă. Poziţia culcată nu va fi părăsită înainte ca examenul de urină să fie normal.

L. AFRODITA — Timişoara : Tratamentul trebuie bazat pe rezultatele unor investigaţii complexe, de ordin psihologic, somatic şi ginecologic. Vă recomandăm ca atare să consultaţi un specialist ginecolog şi un neuropsihiatru.

IRIDON — Sibiu : Citiţi răspunsul dat sub Z.Z. — Oradea în nr. 5/1966.

VICTORIA — Brîncoveni : 1) În **colita** obişnuită se recomandă cură de apă de Slănic-Moldova, Călimăneşti, Sîn Giorgiu. 2) În **spondiloză**, băi de nămol sau sulfuroase, băi de lumină parţiale sau generale, diatermie, raze infraroşii sau, în cazuri rezistente, roentgenterapie pe coloana vertebrală. Acasă puteţi practica băi calde cu sare şi exerciţii de cultură fizică medicală : culcată pe podea, ridicaţi partea de sus a trunchiului de cîteva ori, apoi picioarele ; progresiv măriţi durata exerciţiilor pînă la 5—10 minute de 2—3 ori pe zi.

F.N. — Reşiţa : Pistruii în general nu dispar decît atît timp cît sînt trataţi. Pentru pătirea lor vă recomandăm : Rp. Nitr. perboric 30 g + Acid fosforic simp. 10 g + Trit. misc. et adde, Vaselin aa 60 g. D.S. ext. alternativ cu Rp. Perhidrol 100 g + Lanolină 100 g% Hydrarg. precip. alb 3 g + Zinc oxydat 5 g. Vara folosiţi ulei de arahide, de sesam sau de bumbac, care absorb 25% din razele solare şi vă protejează de pistrui.

MIRCEA B. — com Zăbalt : Tratamentul **acneei polimorfe** este mai bine să fie condus de un specialist dermatolog. Încercaţi să urmaţi sfaturile pe care le-am dat în nr. 1/1966.

MARIA A.B. — Bucureşti : Dacă sistemul neuro-endocrin funcţionează normal, nu este necesar nici un tratament special. În caz contrar, corectarea tulburărilor glandulare (testosteron etc.) şi nervoase (tranchilizante). Mai reveniţi !

SIDONIA BĂNCILĂ — Focşani : În **migrenă** antinevralgicele şi analgeticele sînt în general mai puţin active. Din medicaţia „clasică", singură cofeina are o oarecare eficacitate. Se poate administra intravenos cofeină 0,25 g simplă sau asociată cu glucoză 33% (10 ml) sau novocaină 1% (10 ml). Tartratul de ergotamină (cofedol, tablete a 1 mg) reprezintă la ora actuală cea mai activă terapeutică. Luată la „presimţirea" crizei, ergotamina (cofedol), „taie" criza în 20—30 de minute.

VINICIU S. — Alba Iulia : 1) De multe ori în rubrica noastră am avut prilejul să ne ocupăm de asemenea aşa-zise „boli" ca ale dv. Nu este vorba de o suferinţă reală şi un simplu efort de voinţă poate face ca totul să reintre în normal. În acest caz nu are nici un rost să vă mai preocupe ceea ce vi s-a întîmplat înainte. 2) Trebuie să vă concentraţi atenţia asupra unei munci utile, desfăşuraţi o activitate fizică mai intensă, petreceţi mai mult timp în aer liber, faceţi sport. Vă putem ajuta pentru a realiza acest program şi cu unele indicaţii medicamentoase. Vă recomandăm să luaţi zilnic 12 tablete Glutarom şi tot zilnic să faceţi cîte o injecţie cu ser neurotonic. În acelaşi timp, o vitaminoterapie intensă, de pildă 3 tablete Viplex şi 3 linguriţe Remineron, iar seara Bromoval 2 tablete la distanţă de 1 oră, înainte de culcare.

N. PETRU — Timişoara: 1) În mare, recomandările date mai sus tov. Viniciu S. — Alba Iulia sînt valabile şi pentru dv. Vă sfătuim să le urmaţi 4—5 luni. 2) Nu mai faceţi Testosteron.

LIA — Orăştie : Considerăm că fetiţa dv. suferă de un sindrom de suprasolicitare şcolară iar faptul că duminică nu prezintă fenomenele descrise pledează în acest sens. Soluţia ? Mai mult de ordin educativ, tranchilizante seara (napoton 1/2—1 drajeu) şi colaborare cu învăţătorul. Repetaţi totuşi examenul coproparazitologic în serie.

GABRIEL POPESCU — Răcari : Este vorba de o **rinosinuzită**. Vă confirmăm şi noi că diagnosticul medicului specialist care vă tratează este exact. Este însă necesar un control permanent la serviciul ORL care v-a prescris tratamentul.

Nina Mihailova e specializată în tratarea afecţiunilor pielei.

DE VORBA CU PARINŢII

Îmbrăcămintea copilului şi apărarea sănătăţii sale

Cele ce urmează pornesc de la constatarea unor greşeli pe care părinţii le comit adeseori, necunoscînd nici proprietăţile nici rolul important al ţesăturilor în procesul fiziologic al termoreglării :

a) **Îmbrăcămintea de prisos** sau confecţionată dintr-un material necorespunzător duce la supraîncălzirea organismului, tulbură funcţiunile pielei şi schimburile de căldură.

b) **Îmbrăcămintea insuficient de călduroasă** condiţionează o pierdere foarte mare a căldurii elaborată de organism, ceea ce poate avea o influenţă dăunătoare asupra dezvoltării copilului.

c) **Îmbrăcămintea împărţită inegal**, adică înfăşurarea unei părţi a corpului şi neglijarea altora duce la o distribuire inegală a sîngelui în organe, tulburînd funcţiile fiziologice ale organismului.

Prin urmare, grosimea şi materialul îmbrăcămintii se află în strictă dependenţă de anotimp, de vremea de afară, precum şi de particularităţile individuale ale copilului. Un copil mai debil va avea nevoie în timpul iernii sau pe la începutul primăverii de o îmbrăcăminte ceva mai groasă şi mai călduroasă decît un copil normal dezvoltat, deoarece termoreglarea este în genere deficitară în organismul său.

Pornind de la regulile igienice arătate mai sus, asigurarea unei termoreglări normale a organismului copilului în timpul iernii se asigură nu printr-o cantitate mare de îmbrăcăminte, ci prin calitatea ţesăturii şi prin crearea unei temperaturi potrivite a încăperilor de locuit.

În timp de iarnă, la o temperatură a încăperii de 18—20 de grade trebuie să îmbrăcăm. copilul cu o îmbrăcăminte de casă în trei straturi : o cămăşuţă de zi cu răscroială largă fără mînecă, un costumaş-combinezon cu mîneci, din ţesătură de bumbac, o rochie cu mîneci de lînă, flanea sau bumbac, fără cordon în talie.

Trebuie să ţinem seama că punînd deasupra rochiei. pentru păstrarea ei, un şorţuleţ sau un halat, se creează patru straturi de îmbrăcăminte. Prin urmare, în casă, copilul nu trebuie să poarte alte vesminte în afara celor amintite mai sus. Astfel, flaneluţele sînt nu numai de prisos, ci chiar vătămătoare. Acest rău obicei, practicat de unii părinţi, pe motivul că micuţul lor este predispus la răceală favorizează atrofia pielii.

Îmbrăcămintea de stradă pe timp răcoros trebuie să asigure la maximum termoizolarea, să fie uşoară şi comodă pentru mişcările şi funcţiile fiziologice de bază ale organismului. Cele mai bune materiale în acest scop sînt : ţesătura moale şi pufoasă tricotată din lînă, blana subţire şi altele. Pot fi folosite şi ţesăturile sintetice, cu condiţia, însă, ca în compoziţia lor să intre şi un anumit procent de lînă naturală sau chiar bumbac. Astfel, un costumaş-salopetă lucrat dintr-o lînă moale şi pufoasă, îmbrăcat peste costumul de casă şi confecţionat destul de larg pentru crearea stratului de aer cald, apără organismul copilului de frigul de afară. Pentru a apăra picioarele de frig. copilul poate fi îmbrăcat cu pantalonaşi tricotaţi din lînă, lungi sau trei sferturi, ţinuţi prin bretele.

Paltonul de iarnă trebuie să fie cusut dintr-o stofă de lînă destul de compactă, să fie căptuşit cu vată şi cu o ţesătură subţire. Ca lungime, paltonul de iarnă trebuie să atingă mijlocul gambei. Avînd o astfel de lungime, paltonul încălzeşte piciorul, fără să împiedice libertatea de mişcări a extremităţilor inferioare.

Trebuie să luptăm împotriva deprinderii, foarte răspîndite, de a îmbrăca copiii mici timp de şase luni dintr-un an cu căciuliţe vătuite sau îmblănite, de multe ori trase adînc peste urechi. Supraîncălzirea capului şi a gîtului duce la o tulburare a nutriţiei creierului şi la fenomene de stază din partea regiunii nasofaringiene, ceea ce constituie un mediu prielnic pentru înmulţirea virusului guturaiului. De aceea, în anotimpurile reci ale anului se va folosi căciula ţinînd, însă, minte că gîtul şi urechile copilului trebuie acoperite numai la geruri mari sau în zile cu vînt puternic.

În fine, încălţămintea, dacă este grea şi voluminoasă, împiedică nu numai circulaţia normală a sîngelui, ci şi mişcările copilului. De aceea este bine să i se dea copilului o încălţăminte înaltă de piele numai pe timp rece şi pe stradă. În odaie se recomandă pantofi uşori de pînză sau sandale de piele. Nu mai trebuie să stăruim, credem, asupra faptului că orice încălţăminte prin croiala, forma, greutatea şi materialul ei trebuie să corespundă structurii anatomice a tălpii copilului şi să nu împiedice creşterea şi dezvoltarea ei.

Dr. G. M. Krakoviak

— Vă rog să mă scuzaţi, dar înainte de a adormi obişnuiesc să citesc.

URGENŢE MEDICALE

Colicile

Despre colica hepatică am scris într-un număr recent. Iată şi alte categorii de colici.

Colica renală se produce datorită trecerii unui calcul (piatră) din rinichi în ureter. De multe ori este primul semn al unei litiaze renale ignorate. Durerea apare brusc, uneori după o călătorie cu căruţa, autobuzul sau maşina pe un drum accidentat. Durerea maximă este la nivelul şalelor şi iradiază în jos spre vezica urinară şi organele genitale. Pot apare greţuri şi chiar vărsături de origină reflexă. În cazul unei colici renale vom chema medicul. Pînă atunci, bolnavul va sta liniştit în pat, cu comprese umede calde pe regiunea dureroasă ; va putea chiar face o baie caldă, *nu* fierbinte. Se vor administra la nevoie 1—4 supozitoare de lizadon la interval de o oră.

Colica uterină apare adesea la femei şi fete tinere în preajma menstruaţiei sau în timpul ei. Durerile sînt localizate în regiunea ovarelor sau a uterului. Primul ajutor constă în repaus, comprese calde în partea de jos a abdomenului, antinevralgice (sau o fiolă de antidoren în puţină apă) ori supozitoare cu lizadon.

Colicile intestinale se caracterizează prin apariţia unor dureri difuze abdominale, sub formă de „crampe" ce pot fi însoţite de greţuri, vărsături sau scaune diareice. Se produc în urma unei indigestii, infecţii intestinale (enterocolită, dizenterie etc.) sau parazitoze (viermi intestinali). Pînă la venirea medicului, bolnavul va sta culcat, cu comprese calde, umede pe abdomen ; va lua ceaiuri de mentă îndulcite cu zaharină, va mînca numai supă de morcovi şi zeamă de orez. Eventual va lua 1—2 tablete de lizadon sau fobenal.

Colica apendiculară are de obicei o localizare strictă în partea de jos a abdomenului, dar durerea poate apărea şi mai difuză. Se produce de obicei după excese alimentare sau eforturi fizice şi este însoţită de greţuri, uneori vărsături şi febră. În caz că se presupune o colică apendiculară se va chema de urgenţă medicul, pentru ca bolnavul să fie transportat la spital. *Nu* se vor da purgative, *nu* se vor da calmante pe bază de opiu. Bolnavul va sta culcat, liniştit, cu comprese reci sau o pungă de gheaţă pe abdomen şi va bea numai lichide în aşteptarea medicului care va decide asupra conduitei terapeutice.

Dr. Irina Romanova

CALEIDOSCOP

Frecvenţa daltonismului

Daltonismul este o anomalie a simţului cromatic, constînd, de pildă, în imposibilitatea distingerii cireşelor roşii pe un fond de frunze verzi. Numele provine de la celebrul fizician englez Dalton care a constatat în 1798 că suferă de acest defect.

Cercetări recente au arătat că cca 4 la sută din bărbaţii de toate vîrstele confundă culorile roşu cu verde. La femei acest procent este de numai 4 la mie. Deosebit de periculoasă e anomalia pentru conducătorii auto, mai ales cînd au de-a face cu „stopul".

Electrocardiograma înainte de... naştere

La clinica de obstetrică şi ginecologie de la Institutul din Tbilisi pentru perfecţionarea medicilor s-a elaborat recent o metodă originală prin care se pot obţine electrocardiograme ale fătului înainte de naştere.

Electrocardiograma fătului permite o apreciere totală şi multilaterală a activităţii inimii viitorului copil şi trasarea căilor unei desfăşurări mai raţionale a unei naşteri complicate.

Transistorii împotriva constipaţiei

Specialiştii sovietici au construit un aparat mic cu transistori uşor de folosit, pentru reeducarea funcţională a evacuării intestinale. Aparatul, care funcţionează pe baza emiterii unui curent electric stimulator, se aplică printr-o centură flexibilă la nivelul regiunii lombare.

MEXIC

În drum spre Yucatan

Peninsula Yucatan, țara străvechilor triburi maya, așezată în sudul Mexicului, este zona cea mai joasă de relief din țară. Dacă te afli la Ciudad de Mexico, deci la 2 270 de metri altitudine, și vrei să vizitezi peninsula, trebuie să străbați mai întîi un drum lung prin munți cu creste înzăpezite și căsuțe scunde de piatră, presărate la mare distanță una de alta. Cum ieși, însă, din împărăția munților și a pădurilor și începi să cobori spre litoral, frumusețea neobișnuită din jur îți ia ochii. Pătrunzi în zona subtropicală cu vegetație luxuriantă, cu palmieri zvelți, plantații de cafea și un soi de arbori gigantici, numiți aguakatos. Doar sondele petrolifere, care se înalță ici-colo și rafinăriile destul de numeroase în această regiune bogată în petrol, te smulg din vraja de basm, aducîndu-te la realitate.

Dat fiind că înainte de a pleca spre Yucatan niște prieteni din Mexico mă sfătuiseră să vizitez neapărat și pitoreasca insulă Mujeres — insula Femeilor — situată în marea Caraibilor, la șapte kilometri de țărm, am hotărît să fac un scurt popas și în acest splendid colțișor de natură. Drumul spre insulă trece, însă, și prin orașul Campeche, capitala statului cu același nume, renumit pentru conservele de crevete care se fabrică în întreprinderile lui și care constituie unul din principalele articole de export ale țării. Căci apele din preajma litoralului mexican sînt foarte bogate în acest mic crustaceu. Așa încît, abia după ce am vizitat orașul Campeche, am ajuns în insula Mujeres. De ce se numește așa? Într-o zi, e mult de atunci, spune legenda, toți bărbații din insulă au plecat să pescuiască broaște țestoase, dar în largul mării i-a prins o furtună puternică. În încleștarea inegală cu stihia, pescarii au pierit pînă la unul. În felul acesta insula a rămas în stăpînirea femeilor.

Insula Mujeres ascunde frumuseți neobișnuite. Pădurile de palmieri alternează cu crînguri dese de arbori mango, iar plajele cu nisip fin atrag un mare număr de turiști străini. Nu întîmplător cele cîteva hoteluri somptuoase de pe cuprinsul insulei închiriază camere la prețuri fabuloase.

Locuitorii insulei sînt foarte primitori și te inițiază cu plăcere în tainele pescuitului de broaște țestoase. Căci Marea Caraibilor e populată, între altele, și de aceste vietăți, care aci au proporții uriașe. După ce le prind, insularii le țin într-un soi de rezervație, de unde le exportă mai ales în Statele Unite. În momentul de față, în rezervațiile din insulă există aproximativ 15 000 de exemplare.

Un alt important produs de export al Mexicului îl constituie langustele, foarte căutate pe piața mondială pentru carnea lor extrem de gustoasă. Dar aceste crustacee de mare se prind foarte greu, cu mari sacrificii: pescuitorii sînt expuși unor pericole asemănătoare cu cele care-i pîndesc la tot pasul pe căutătorii de perle. De obicei, ei ies în larg cu barca, în grupuri de cîte doi. Scufundătorul cu labe de cauciuc și ochelari pentru înotul subacvatic, trebuie să coboare pînă la 10—15 metri adîncime, spre a prinde prețiosul crustaceu, după care revine la suprafață. Deoarece durata scufundării este în medie de patru ore în șir, pescarii au uneori și accidente. Din pricina presiunii prea mari a apei li se poate sparge cîte un vas sanguin și pot avea hemoragii nasale. În asemenea cazuri, dacă nu au puterea să iasă imediat la suprafață, riscă să rămînă invalizi pe toată viața.

I. Mihailov

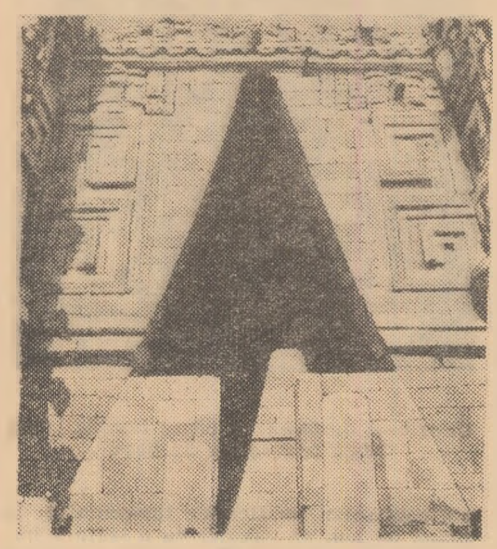

Străvechiul palat Uzmal, construit de triburile Maya.

— Zîmbiți vă rog!

LIBERIA

„Cel mai mare... cel mai modern..."

Cînd vorbesc despre orașul lor, locuitorii Monroviei nu folosesc decît superlative. La Monrovia — spun ei — există cel mai mare cinematograf din Africa, cel mai mare hotel de pe continent și tot aici se află în stadiu de finisare un grup de clădiri ministeriale, construite după ultimul cuvînt al tehnicii, cum nu se mai întîlnesc în nici o altă țară africană... Șoferi de taximetre, ziariști, poștași, funcționari de la hoteluri, pe scurt mai toți monrovienii îți pun invariabil aceeași întrebare: cum îți place orașul lor?

În adevăr, la Monrovia, capitala Republicii Liberia, e evidentă ofensiva declanșată în ultimul timp de clădirile înalte și moderne, împotriva căsuțelor fără etaj și cu acoperiș de țiglă roșie, a colibelor de lemn și a puzderiei de bisericuțe. Căci liberienii sînt adepții multor religii. Între ei se află baptiști, metodiști, adventiști, presbiterieni, catolici etc. În zilele de sărbătoare, chiar pe arșița cea mai cumplită — să nu uităm că Liberia e situată aproape de Ecuator — urmașii negrilor americani, stabiliți la începutul secolului al XIX-lea pe aceste meleaguri, merg de obicei la biserică în haine sobre, unii dintre ei chiar în frac și cu joben, și cu nelipsita biblie sub braț. Femeile poartă rochii lungi de mătase lucioasă.

Aproximativ 25 000 din cei 2 500 000 de locuitori ai țării sînt urmași ai primilor coloniști. Ei formează astăzi elita societății liberiene, deținînd pozițiile cheie în aparatul de stat. În marea lor majoritate sînt fie oameni de afaceri, participînd ca acționari la companiile străine de pe teritoriul țării, fie proprietari de pămînt.

Una din principalele bogății ale celei mai vechi republicii de pe continentul african — Liberia a fost declarată stat independent în 1847 — o constituie arborii hevea, care dau prețiosul latex, din care se fabrică un cauciuc de calitate superioară și din care Liberia exportă milioane de tone. Adevăratul stăpîn al plantațiilor de cauciuc este, însă, compania americană „Firestone". În momentul de față, Liberia e pe cale să devină și una din marile furnizoare de minereu de fier din lume. Cea mai mare exploatare de acest fel din țară exportă anual peste trei milioane tone de minereu de fier de bună calitate.

M. Mazurov

ITALIA

Pe urmele romanilor

Lăsăm în urmă o îngrăditură îmbrăcată în trandafiri urcători și pășim pe pămîntul Ostiei. Primul lucru care ne atrage luarea aminte este curățenia neobișnuită ce domnește în jur. Zidurile clădirilor cu sau fără etaj par a fi construite de curînd, iar străzile sînt foarte îngrijit pavate cu lespezi mari de piatră. Ceea ce e cu atît mai uimitor cu cît ultimul locuitor al orașului a murit acum aproape... 1 500 de ani.

Așezată la gurile Tibrului (Ostia înseamnă chiar gură de vărsare), acolo unde fluviul se varsă în Marea Tireniană, la numai 32 de kilometri de Roma, Ostia a fost construită încă în timpul republicii romane, ba după tradiție mult mai înainte, pe vremea lui Enea. Mai întîi orașul a fost o simplă fortăreață militară dar, treptat, treptat, s-a dezvoltat, a luat amploare, transformîndu-se într-o adevărată poartă maritimă a capitalei republicii.

Primele săpături arheologice la Ostia s-au făcut abia în deceniul al VII-lea al secolului trecut. Deschizători de drumuri au fost celebrii arheologi italieni din familia Visconti. Din 1913 lucrările au trecut sub conducerea remarcabilului om de știință Calz. In momentul de față, opera lui e continuată de colectivul de arheologi creat de el, în care rolul principal îl are doamna Raisa Calz.

După ce facem cunoștință cu ea, pornim într-o călătorie fantastică pe străzile orașului mort...

Ca în toate orașele romane și la Ostia există două străzi principale: una se întinde de la est spre vest, cealaltă de la sud spre nord. În punctul de întîlnire a celor două artere se află un forum. În centrul lui se înalță capitoliul, construit din cărămidă și îmbrăcat în marmură. Urcăm pe o scară largă și privim orașul de sus. Impresionează în primul rînd regularitatea, geometria perfectă a planificării lui, precum și marele număr de clădiri publice. Să luăm circul, bunăoară: uriașul amfiteatru oval cu bănci de piatră și arena acoperită de iarbă s-au păstrat extrem de bine.

Dincolo de circ se văd ca-n palmă piața, parcul, băile, antrepozitele și alte construcții de interes obștesc. Toate, fără excepție, sînt construite din tuf sau cărămidă îmbrăcată în tuf. Nu-i vorba aici de o modă arhitectonică, ci de calcule riguroase: tuful este un material refractar foarte rezistent. De altfel și cazărmile de cărămidă ale serviciului de pompieri s-au păstrat aproape intacte.

În preajma cazărmilor se află piața orașului, cu o coloană de piatră în mijloc, pe care se zărește o inscripție. Mărturisesc că în timp ce mă apropiu de coloană, mă aștept să descopăr o cugetare adîncă, săpată în corpul ei. Spre mirarea mea, însă citesc: „Nicăieri nu se pălăvrăgește atît de mult ca în piață". Am impresia că după cincisprezece secole aud glasul vesel, ironic al locuitorilor Ostiei.

În general, ostienii au fost mari maeștri ai maximelor spirituale, uneori chiar frivole, înscrise în locurile unde te aștepți cel mai puțin. Așa, bunăoară, pe zidul semicircular de piatră al celei mai somptuoase băi a negustorilor se află o frescă imaginînd pe cei șapte mari înțelepți ai antichității: Solon, Filon, Tales din Milet etc. Lîngă fiecare e înscrisă cîte o maximă care i-ar fi aparținut, zice-se. Caracterul acestor cugetări e însă în vădită contradicție cu figura impunătoare și cu aerul solemn al filozofilor. Cea mai nevinovată dintre ele este următoarea: „Ce se întîmplă dacă mănînci multă mazăre?"

De altfel, simțul umorului, caracteristic romanilor, se manifestă în cele mai diverse forme. În templul zeiței războiului, Bellona, se află o lespede de piatră destinată odinioară ceremoniilor religioase. Pe ea sînt imprimate urmele tălpilor a două picioare zdravene de țăran, întoarse cu spatele spre zeiță. Explicația? Întorcîndu-se nevătămat dintr-o grea expediție, un soldat a socotit necesar să mulțumească în felul acesta zeiței: mulțumesc, a vrut el să spună, cum am plecat așa m-am întors, totul e în ordine!

Ostia a fost un mare centru comercial. Aici își dădeau întîlnire corăbii venite din cele mai depărtate colțuri ale lumii. Din Galia și Germania se aduceau cereale, lemn și sclavi, din Libia — elefanți și ierburi tămăduitoare. Pe mozaicurile din antrepozitele negustorilor și din casele de locuit sînt imaginate foarte expresiv și exact, cu negru pe un fond crem, corăbii, sclavi purtînd în brațe baniițe cu cereale, delfini, scene în care se cară mărfuri de pe corăbii fluviale pe vase maritime etc. Vizităm și o casă de comerț, unică în felul ei. Proprietarii, un grec din Asia Mică pe nume Epohadio și un iudeu, Epofrodipio, cum arată inscripțiile, făceau negoț cu lei, pantere, tigri.

Dat fiind că numele majorității proprietarilor de case nu s-au păstrat, clădirile au fost botezate de arheologi după caracterul frescelor, mozaicurilor sau sculpturilor existente în interiorul lor. Iată, de exemplu, impunătoarea clădire de cărămidă cu patru etaje numită „Casa Dianei" (aici a fost descoperit un basorelief al zeiței vînătorii), cu multe încăperi, fiecare avînd intrare separată. Clădirea are și un lăcaș propriu de rugăciune, un mic templu închinat zeului persan al soarelui, Mitra. După cum se vede, Diana și Mitra au conviețuit pașnic sub același acoperămînt. Ceea ce nu-i de mirare. Populația din Ostia nu era prea ortodoxă în materie de religie.

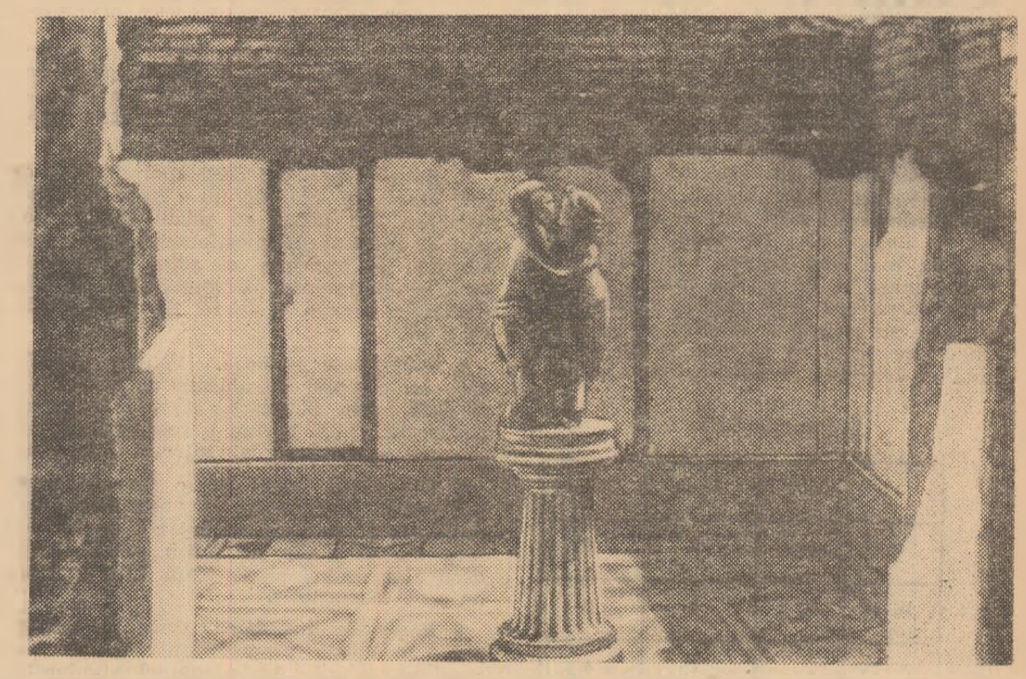

Interior de clădire de pe teritoriul Ostiei

După ce hoinărim o bună bucată de vreme împreună cu doamna Calz prin bătrîna Ostie, sîntem atît de obosiți, de chinuiți de arșiță și copleșiți de impresii încît hotărîm să ne odihnim puțin, să ne îngăduim cîteva clipe de răgaz. În acest scop intrăm într-un mic restaurant de pe vremea romanilor. În restaurantul compus din trei camere și bucătărie, dezgropat și el de arheologi, ca mai toate clădirile din oraș, e foarte răcoare și plăcut. Pereții sînt împodobiți cu fresce multicolore și cu naturi moarte. Tejghelele de marmură sînt închise la culoare din pricina vinului fiert de care s-au îmbibat în urmă cu peste o mie cinci sute de ani.

Pentru vînătorii de animale sălbatice trebuie să fi fost o adevărată desfătare să poată sta aici, la o măsuță, și să soarbă pe îndelete din licoarea divină. Mai ales după o călătorie grea și, bineînțeles, nu lipsită de primejdii, făcută, să spunem, în Africa pentru a aduce lei la circurile din capitală.

...În cele din urmă ne luăm rămas bun de la doamna Calz, mulțumindu-i călduros pentru interesul pe care ni l-a acordat. Părăsim Ostia impresionați de eforturile care s-au depus pentru a scoate la iveală, după atîtea secole, acest important monument de cultură.

G. B. Fedorov

Autoportret semnat Rita

JOC ÎN DOI

Cum merge căsnicia dv.?

În pagina 12 a numărului trecut am publicat chestionarul acestui joc, care se adresează soțului și soției. Perspicacii noștri cititori au remarcat, cu siguranță, că toate întrebările adresate EI au un caracter favorabil menajului, în vreme ce toate întrebările LUI sînt — ca să zicem așa — negativiste. De aceea totalul este cu atît mai bun pentru căsnicie cu cît e mai mare la EA și mai mic la EL.

De asemenea, deși sîntem convinși că cititorii au rectificat singuri greșeala de tipar strecurată în coloana 2 din primul rînd al careului, îl reproducem din nou:

Totalurile LUI

Totalurile EI	0-15	16-75	76-155
0-15	6	8	9
16-75	3	5	7
76-155	1	2	4

Așadar, fiecare din dv. a răspuns la întrebări și și-a făcut totalul punctelor obținute. Reluînd exemplul din numărul trecut să presupunem că EA obține 40 de puncte, iar EL 100. Aceasta înseamnă că EA se încadrează în caseta 16—75, iar EL în caseta 76—155. Plecînd din caseta corespunzătoare, fiecare din soți va trage o linie: orizontală spre dreapta pentru EA, verticală în jos pentru El. Careul va arăta, în cazul luat ca exemplu, așa:

Totalurile LUI

Totalurile EI	0-15	16-75	76-155
0-15	6	8	9
16-75	3	5	7
76-155	1	2	4

Întîlnirea s-a produs, după cum vedem, în caseta 7. Bine înțeles, fiecare menaj se va „întîlni" în caseta corespunzătoare stării de spirit care domnește între soț și soție, precum și... sincerității răspunsurilor.

Iată și semnificațiile celor 9 casete:

1. *Menaj ideal.* Atît de ideal, încît ne permitem o sugestie: recitiți chestionarul. În răspunsurile pe care le-ați dat, nu s-a strecurat cumva o greșeală mai mult sau mai puțin involuntară?

2. *Armonie demnă de invidiat.* Chiar dacă mai există unele păreri nu tocmai juste la EL, oameni sîntem, nu-i așa?

3. *Înțelegere bună.* Echilibrul stabilit se datorește mai mult LUI (cu condiția să nu fi făcut o eroare la adunarea punctelor).

4. *Merge și așa.* Numai dacă EA este dispusă să închidă mai departe ochii la problemele pe care le ridică marele total de puncte al răspunsurilor LUI.

5. *Dificultăți moderate.* Fiecare are cîte ceva de reproșat celuilalt. N-ar fi mai simplu să se clarifice lucrurile printr-o discuție francă?

6. *Atenție, pericol!* Deși aparent vina e mai ales a EI, nici EL nu e lipsit de răspundere. Nu uitați că micul număr de puncte obținute de chestionarul soției înseamnă, de exemplu, că soțul nu a ajutat-o să-și dezvolte personalitatea, că nu consideră munca ei la fel de importantă ca a lui.

7. *Divergențe serioase.* Pentru ambii soți, un clopoțel de alarmă ar trebui să se facă auzit. Și anume cît mai aproape de urechea LUI, căruia îi recomandăm un examen aprofundat al întregii atitudini.

8. *Dificultăți mari.* EL e foarte puțin exigent în căsnicie și se mulțumește cu puțin, chiar cu prea puțin! EA are o părere cît se poate de puțin măgulitoare despre tovarășul ei de viață. Dar erorile nu sînt ireparabile.

9. *Semn de întrebare.* Care se poate pune în coada propoziționii: pentru ce s-au căsătorit? Amîndouă chestionarele sînt negative la culme. Ce-ar fi ca soții s-o ia de la început. Dar să ne înțelegem: același EL, cu aceeași EA; numai pozițiile pe care se situează să fie altele.

Ați răspuns la chestionar, ați totalizat punctele, v-ați încadrat într-o casetă, ați citit „diagnosticul" ei. Dacă e bun, nu vă lăsați amețiți de mulțumire; dacă e rău, nu vă dezolați. La urma urmelor e un joc. Și nici un chestionar, nici un careu, nici un joc nu știe mai bine ca dv. cum vă merge în căsnicie!

SOMNUL RAȚIUNII

Cît de puternic a fost diavolul?

Cînd și-a pierdut mințile, Nabucodonosor, unul din regii Babilonului, a pornit să rătăcească în neștire, pe cîmpii, hrănindu-se cu iarbă. Împăratul Iudeiei, Saul, a poruncit muzicanților să izgonească duhul rău care se cuibărise în el, aruncîndu-l într-o stare de tristețe fără margini. Regele Spartei, Cleomen, s-a întors nebun dintr-o lungă călătorie, iar supușii lui, crezînd că a căzut în patima beției, l-au pus în fiare.

Deși omenirea a cunoscut tulburările psihice de cînd se cunoaște pe ea însăși, i-au trebuit sute de ani pentru a înțelege că e vorba de o boală și milenii pentru a detecta sediul bolii, creierul. Se pare că cel mai vechi ospiciu pentru alienații mintali a funcționat la Cairo, în anul 854. În fiecare sîmbătă, bolnavii erau vizitați de emir, care a renunțat la bunul lui obicei numai după ce unul din internați a aruncat în el cu mărul ce-l primise chiar de la înaltul personaj. Prin secolul II e.n. la Salerno (Italia) a fost deschis un azil pentru „cei ce nu puteau uita pe prietenii lor morți". Din regimul lor alimentar făcea parte un preparat special: inimă de porc împănată cu ierburi medicinale.

În secolele următoare concepția despre tratamentul bolnavilor psihici a suferit modificări cu consecințe nu dintre cele mai plăcute pentru sărmanele ființe inconștiente. Mărturia ne-o oferă Rosalinda lui Shakespeare din „A douăsprezecea noapte": „Dragostea e o nebunie, declară ea, și socot că meriți să fii închis în casa cea întunecoasă pentru nebuni și să fii biciuit". Multe din victimele Inchiziției au fost, de fapt, oameni cu tulburări psihice, după cum mulți dintre „procurorii" cumplitei instituții au suferit de mania persecuției. Cît de puțin cunoscute erau maladiile psihicului ne-o confirmă și părerea lui Luther: „Rațiunea nebunilor e tulburată de diavol. Doctorii atribuie acest gen de îmbolnăviri unor cauze naturale, numai pentru că nu înțeleg cît de puternic e diavolul..."

Pînă la începutul secolului XIX bătaia cu nuielele a fost folosită ca mijloc „eficace" de tratament în cele mai multe ospicii. Pînă și un gînditor de talia lui Lichtenberg putea să creadă că „bățul îi silește pe alienați să reia contactul cu lumea exterioară". Și totuși, în comparație cu alte procedee de tratament, la care rezistau numai cei fizicește foarte sănătoși, bătaia ne pare astăzi aproape... umană.

Încercarea psihiatrului francez Pinel (sec. XVIII) de a ușura existența bolnavilor psihici a sfîșiat această beznă. La Bicêtre, suburbie a Parisului, zăceau ferecați în lanțuri, laolaltă cu cei mai fioroși criminali, un mare număr de alienați mintal. După îndelungi tratative cu autoritățile orașului, Pinel a căpătat permisiunea de a începe temerara sa experiență...

Văzîndu-se la lumină, primul bolnav căruia medicul i-a scos lanțurile a exclamat: „Ce frumos e soarele, ce mult e de cînd nu l-am văzut!" Întemnițatul zăcuse în fiare vreme de 40 de ani.

Al doilea, un scriitor care se sălbăticise într-atît încît a opus oamenilor lui Pinel o rezistență sălbatică, s-a însănătoșit după cîteva săptămîni de viață normală.

Al treilea, un uriaș care stătuse în închisoarea din Bicêtre 10 ani, și-a revenit și el și foarte curînd a avut prilejul să-i salveze viața binefăcătorului său, pe care mulțimea înfuriată îl înconjurase într-o zi strigînd: „Spînzurați-l de primul felinar!"

(Din „Znanie-Sila")

IPOTEZE

De ce 52?

De ce cărțile de joc sînt 52 la număr, au 4 culori și cîte 3 figuri de fiecare culoare? Doctorul Schrader, autorul cărții „Originea și istoria cărților de joc", dă următoarea explicație:

Numărul 52 corespunde săptămînilor anului, cele 4 culori reprezintă cele patru anotimpuri, iar cele 13 cărți ale fiecărei culori sînt cele 13 săptămîni ale fiecărui anotimp. În afară de aceasta, fiecare culoare se compune, după cum se știe, din 1-10 puncte și din figuri reprezentînd un valet, o damă, un rege. Dacă le atribuim cifrele de 11, 12, 13, și adunăm toate punctele, obținem cifra 91, care corespunde numărului de zile al unui anotimp. În felul acesta suma tuturor punctelor este egală cu 364, cu alte cuvinte cu numărul zilelor dintr-un an minus o zi. De unde acest minus? E un renghi pe care calculul i l-a jucat autorului amintit și pe care acesta nu s-a grăbit să-l explice.

V. Vereicenko

DUPĂ 300 DE ANI

Muzeul de pe fundul mării

Intîi savantul Anders Fransen a făcut cercetări de unul singur. Apoi l-a ajutat Felting, unul din cei mai buni scafandri suedezi. Și cînd, în cele din urmă, acesta a dat de rămășițele fregatei „Vasa", mîndria flotei regale suedeze de acum mai bine de trei secole, elevii școlii de scafandri din Stockholm s-au oferit să ridice nava la suprafață.

Le-au trebuit cinci ani de muncă încordată pentru a readuce la lumina zilei, de la o adîncime de 32 de metri, cele aproape o mie de tone cît cîntărea „Vasa". La 24 aprilie 1961, cînd mult așteptata fregată a răsărit din valuri, în fața miilor de oameni care o așteptau și-a făcut apariția un adevărat muzeu de sculptură în lemn: un uriaș înger cu aripile întinse și un minus-cul ceas solar, un Hercule înveșmîntat în blană de leu, un cavaler cu o statură impunătoare, un splendid galion, înfățișînd un leu și cîntărind cîteva tone, precum și o sumedenie de alte obiecte datînd din secolul XVII, lădițe marinărești, monede, resturi de îmbrăcăminte și încălțăminte.

Nava a fost luată în primire de arheologi și chimiști care au făcut tot ce le-a stat în putere pentru a feri de uscare rapidă lemnul îmbibat de umezeală. După tratamentul cuvenit cu conservante chimice, „Vasa" a fost predată restauratorilor care i-au redat chipul inițial, așa cum o descriau proiectele și documentele vechi.

La ora actuală, instalată sub o copertină protectoare, „Vasa" se numără printre cele mai admirate exponate ale muzeului de artă din Insula Beckholm de pe teritoriul capitalei suedeze. În incinta muzeului au fost depuse și rămășițele pămîntești ale marinarilor fregatei.

O. Zarina

Cavalerul de lemn a văzut lumina zilei după trei secole de beznă.

Verificați vă spiritul de observație

Diagonala primului rînd e formată din triunghiuri, al celui de al doilea rînd din pătrate, iar al celui de-al treilea din cercuri. Urmărind alternarea figurilor negre și albe pe aceste diagonale e limpede că în pătrat trebuie înscrisă grupa Nr. 4.

Folosind zilnic peria
și pasta de dinți asigurați:

- dezinfecția gurii;
- combaterea cariilor dentare, a gingivitelor și a inflamațiilor din cavitatea bucală;
- înlăturarea pietrei de pe dinți;
- curățirea și albirea dinților.

Pasta de dinți preferată precum și perii de dinți pentru copii și adulți găsiți la

MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

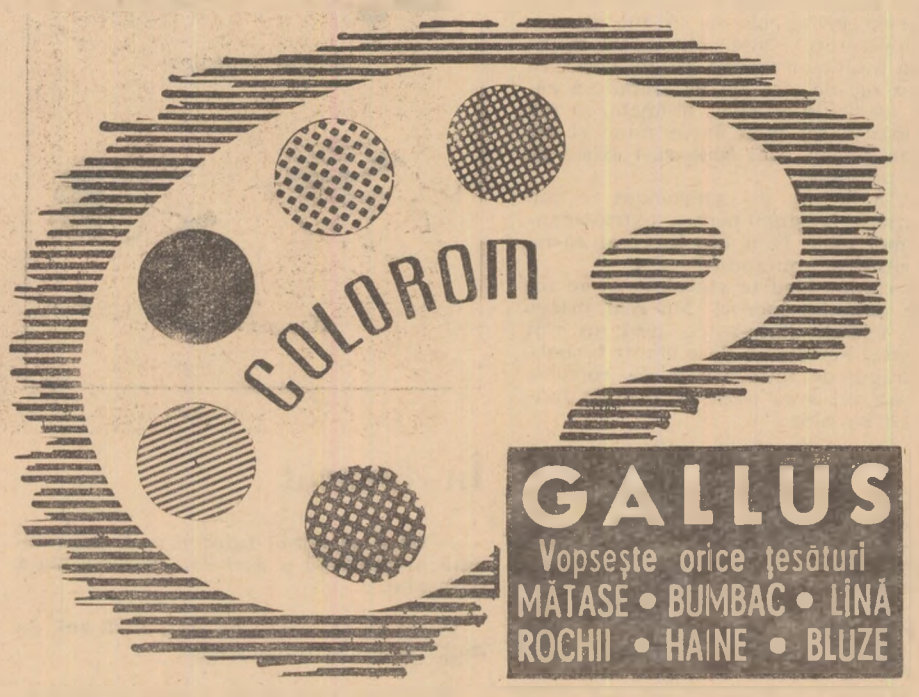

Pentru
CONFECȚII
CEREȚI
ȚESĂTURILE
DE
MĂTASE ȘI RELON
PRODUSE DE
mătasea roșie
CISNĂDIE

ÎNTREPRINDEREA
7 NOIEMBRIE
GHIMBAV – REG. BRAȘOV

Livrează întreprinderilor de stat și organizațiilor economice socialiste, pe bază de repartiții, următoarele produse:

Hîrtie cretată	Diferite formate și culori
Carton ondulat	Cu 1,2 și 3 straturi netede
Mucava gri	Diferite grosimi
Confecții	Diverse cutii din carton ondulat și mucava

EXECUȚIA ȘI CALITATEA EXCEPȚIONALĂ SÎNT CARACTERISTICILE PRODUSELOR NOASTRE

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ telefon 207

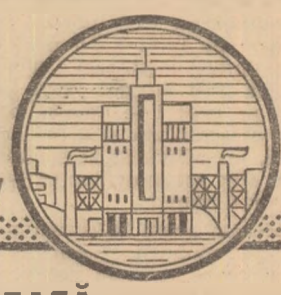

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

CU REPARTIȚIE
- Bachelite diferite
- Rășini fenol formaldehidice
- Sulfit și sulfat de sodiu produse secundare de la fabricarea fenolului
- Acid sulfuric 70% recuperat

FĂRĂ REPARTIȚIE
- Azotat de sodiu
- Sulfat de amoniu
- Nitrobenzen
- Ortonitrotoluen
- Aminoplast praf
- Cornoplast praf pentru nasturi

O vizită la chiromant

— Trebuie să mergi neapărat la chiromant, mi-a spus unchiul meu. Are să-ţi ghicească prezentul, trecutul şi viitorul cu o precizie uluitoare... Mie, de pildă, mi-a prezis că voi muri peste cincisprezece ani.

— Nu pot să-mi dau seama cît de uluitoare e precizia, i-am obiectat. Să mai aşteptăm !

— Ce să mai aşteptăm ?

— Să treacă cei cincisprezece ani. Dacă previziunea se va adeveri, o să mă duc şi cu la el.

— Dar dacă pînă atunci moare chiromantul ?

Am căzut pe gînduri. Într-adevăr, moartea acestui om neobişnuit m-ar fi pus într-o situaţie fără ieşire... Ar fi fost de ajuns să dea ortul popii ca eu să mă pomenesc cu desăvîrşire orb, fără nici o posibilitate de a-mi întrezări viitorul sau de a-mi aminti trecutul apropiat şi depărtat.

„În plus, mă gîndeam în sinea mea, am tot interesul să aflu data morţii mele. Dacă mi-e sortit să decedez peste vreo trei săptămîni ? Doar am la bancă o mie de ruble cu care aş putea să-mi îndulcesc ultimele zile de existenţă".

— Fie, am să mă duc, m-am învoit în cele din urmă.

Chiromantul se dovedi un om foarte simpatic, fără urmă de îngîmfare, aşa-cum se cuvine să fie cei asupra cărora a coborît harul divin.

El se înclină cu modestie şi spuse :

— Deşi viitorul e ascuns privirilor curioase ale oamenilor, organismul dispune de un document în care un ochi de cunoscător poate să citească totul ca într-o carte.

— Serios ?

— Acest document e palma mîinii ! În lume nu se află doi oameni cu palme asemănătoare, iar liniile mîinii oglindesc totul : caracterul, deprinderile, faptele şi înclinaţiile omului !

Inima mi se făcu cît un purice.

„La naiba ! m-am gîndit. Chiar ieri am şterpelit o ţigară de foi de la un prieten care tocmai se pregătea să şi-o aprindă. Ce-i drept, fapta mea a fost o simplă glumă, dar în ce situaţie ruşinoasă am să mă pomenesc dacă blestemata asta de palmă va arăta numai fapta, fără s-o prezinte în adevărata ei lumină ! Eu, hoţ de ţigări de foi ! Cum să înfrunt privirea chiromantului ?"

Am izbucnit într-un rîs forţat :

— Ieri am fost pus pe şotii... Era să leşinăm de rîs ! Prietenul meu a luat o ţigară de foi şi cînd a dat să scoată chibriturile, i-am sfeterisit-o cît ai zice peşte. Nădăjduiesc că înţelegi că a fost o glumă nevinovată ?

Chiromantul mă privi oarecum nedumerit, apoi continuă :

— Iar acum vă rog să-mi arătaţi palma.

— Poftim, i-am întins-o emoţionat. Să-mi spui adevărul gol-goluţ ! Dacă mă paşte o nenorocire, nu te sfii să mă avertizezi. Sînt pregătit pentru orice !

El luă un creion ascuţit şi începu să-l plimbe prin haosul de linii din palma mea.

— Fiţi calm ! Am să vă spun totul de la bun început. Am să vă spun, de pildă, cîţi ani aveţi... Hm... Aţi împlinit douăzeci şi patru de ani.

Într-adevăr, în urmă cu cinci ani împlinisem douăzeci şi patru de ani. Ardeam de nerăbdare să aud ce va urma.

— V-aţi născut în nord, într-o familie înstărită de aristocraţi.

— În definitiv, ai dreptate, am încuviinţat. În comparaţie cu Africa Centrală Sevastopolul e un oraş nordic. În ceea ce-l priveşte pe tatăl meu, n-ai exagerat de loc numindu-l aristocrat : el a împărţit în dreapta şi-n stînga, fără socoteală, veniturile pe care i le aducea băcănia, a dispreţuit meschinăria şi a fost, după părerea mea, un adevărat aristocrat al spiritului. Îţi sînt recunoscător că l-ai pomenit cu o vorbă bună !

— Să trecem acum la caracter... Sînteţi un om posac, mohorît, mizantrop, cu tendinţa de a vedea totul în negru. Vă interesează ştiinţele medicale.

Această ultimă trăsătură a caracterului meu era pe drept cuvînt de o precizie uluitoare : nu mai de mult decît ieri mă interesasem pe la diverse cunoştinţe de un remediu împotriva guturaiului care mă chinuia de două săptămîni... Restul, însă, m-a mîhnit : „asta înseamnă că nici un cititor n-a putut să guste schiţele mele umoristice. Doar erau scrise de un mizantrop înveterat ! Şi cînd te gîndeşti că m-am socotit întotdeauna un pierde-vară nepăsător şi şoltic".

— Ce linie arată caracterul ? m-am interesat febril.

— Asta.

— Păcat că nu astălaltă, am oftat. Nu aia din stînga. Pare mai veselă, mai săltăreaţă.

— E linia vieţii. Aveţi două planete norocoase...

— Numai două ? Cam puţin. Nu văd cum am să mă descurc cu două. Ce-mi poţi spune despre viaţa de familie ?

— Aveţi doi copii, pe care îi iubiţi foarte mult, şi o soţie care vă dă multă bătaie de cap.

Am fost pur şi simplu zguduit.

— Care e ? Care e linia care ţi-a spus asta ?

Chiromantul mi-a arătat-o.

Am tăcut, dar mi s-a făcut ruşine pentru palma mea. Căci s-a dovedit o mincinoasă sfruntată, ordinară : n-aveam nici copii, nici soţie ! Linia se distingea clar pe palmă şi părea că sare în ochi cu impertinenţă. Nu mi-a fost dat să văd o creatură mai vicleană. Am avut impresia că-l păcălesc pe omul cinstit din faţa mea, care arăta mîinii mele făţarnice o încredere atît de naivă.

— Să trecem peste asta, i-am propus.

— Să trecem, se învoi chiromantul. Aţi avut parte de un mare necaz, care v-a pricinuit suferinţe grele... Asta s-a întîmplat... daţi-mi voie... Da ! Aveaţi pe atunci doisprezece ani. Văd clar, doisprezece ani.

După o scurtă concentrare mi-am amintit că, într-adevăr, pe la doisprezece ani mi s-a întîmplat ceva : tăvălindu-mă într-un stog de fîn, am pierdut un briceag foarte frumos, cu prăsele din os, precum şi treizeci de copeici bani gheaţă. Dar ce puţin mă cunoştea chiromantul dacă îşi închipuia că pierderea mă făcuse să sufăr ! Cîtuşi de puţin ! Am suportat-o eroic. Şi chiar în aceeaşi zi i-am şterpelit fratelui meu un briceag atît de mare, încît m-am simţit pe deplin consolat.

Era vădit că şi în acest caz palma mea se întrecuse cu gluma.

Pe măsură ce se scurgea timpul ea mă ponegrea cu tot mai multă neruşinare, născocind tot soiul de minciuni şi clevetindu-mă în fel şi chip. Cine o rugase, bunăoară, să afirme că am făcut doi ani de puşcărie ? Cînd s-a întîmplat una ca asta?

Palma prindea tot mai mult curaj şi o lua razna de-a binelea.

— Aţi locuit trei ani în America şi aţi pierdut acolo tot avutul !

...Da, am chicotit în sinea mea, mai născoceşte şi altele, drăguţo... Fă-ţi acolo un semn cum că am atentat la propria-mi viaţă".

Evident, mîna continua să-şi bată joc de mine.

— La douăzeci şi unu de ani aţi încercat să vă sinucideţi, dar n-aţi reuşit.

„Te cred, altminteri n-aş fi stat aici, m-am gîndit. Dar nici măcar n-am încercat. Nici nu mi-a trecut prin cap una ca asta !"

— Ce linie vorbeşte de sinucidere ? am întrebat eu, posomorît.

— Priviţi, asta. De aici şi pînă aici.

Îmi venea să intru în pămînt de ruşine. Dacă aş fi avut la îndemînă acel cuţitaş, pierdut odinioară în fîn şi a cărui dispariţie mîna mea o transformase într-o grea suferinţă, n-aş fi ezitat să-mi crestez pe palmă alte linii, mai modeste, mai leale, care să nu-şi trădeze stăpînul.

Dar mîna continua să debiteze minciuni pe care chiromantul mi le transmitea conştiincios, iar eu nu mai puteam de furie.

Îmi priveam palma cu ură şi mă gîndeam :

„Cînd era să mă înec ? Unde era să mă înec ? La ce bun să scorneşti toate astea ? Minţi, nu sînt nici rău, nici cîrcotaş !"

Apoi, subit, mîna sări la extrema cealaltă şi începu să mă linguşească într-un mod primitiv, încercînd să mi se vîre pe sub piele.

— Intelectul dumneavoastră e făcut pentru invenţii mari... Toţi vă iubesc şi vă socotesc o fiinţă cu trăsături de geniu ! În preajma vîrstei de treizeci de ani veţi crea o operă de artă care va face vîlvă ! Femeile se ţin scai de dumneavoastră !

„Prea tîrziu, am zîmbit eu amar. Nu încerca s-o dregi... Ai scornit vrute şi nevrute, iar acum dai înapoi ? E josnic ! Meschin ! Ruşinos !"

Palma era lipsită de cea mai elementară logică. O linie afirma că sînt şubred, că mă îmbolnăvesc uşor. Lîngă ea şerpuia o altă linie care o combătea pe prima cu spume la gură şi susţinea sus şi tare că sînt un monument de sănătate.

— Eşti hrăpăreţ, zgîrcit şi bogat, mă informa cu perfidie propria-mi palmă, aducîndu-mi drept mărturie o linie încolăcită, dezgustătoare.

— Ba nu, spunea alta, mai miloasă, dreaptă ca o săgeată. Eşti generos, îţi risipeşti banii fără socoteală şi vei muri într-o mizerie neagră.

Nu îndrăzneam să-l privesc pe chiromant. Eram roşu ca un rac fiert.

Ce putea să-şi închipuie despre mine bietul om ?

La plecare, încasîndu-şi onorariul, chiromantul se mai uită o dată la palma mea şi mă sfătui binevoitor, ţintind vîrful creionului spre un loc oarecare :

— Feriţi-vă în viaţă de foc şi de cai.

Mă ferisem şi pînă acum, dar după acest avertisment am hotărît să fiu cu ochii în patru şi la prima ocazie să fug de foc mîncînd pămîntul. Nici caii nu-mi inspirau prea multă încredere. M-am decis ca pe viitor, ori de cîte ori va trebui să recurg la serviciile acestor animale, să mă plasez în aşa fel încît între mine şi ele să fie un birjar. Mai bine să-l sfîşie pe el decît pe mine.

Despărţindu-mă de chiromant m-am simţit atît de ruşinat pentru extravaganţele palmei mele încît am încercat să-mi uşurez situaţia, spunîndu-i :

— La rîndul meu te sfătuiesc să te fereşti de anumite lucruri. Mă mai pricep şi eu la chestii dintr-astea, deşi nu sînt chiromant... Fereşte-te de elefanţi turbaţi, de naufragii, de inundaţii şi de bombe. Numai aşa vei avea parte de o viaţă lungă. Rămîi cu bine !

*

Acum mi-am schimbat atitudinea faţă de palma mea. O privesc cu ură, cu dispreţ şi... cu frică. Căci ea se va ţine scai de mine pretutindeni, în toate locurile pe care sînt nevoit să le frecventez, mă va spiona, mă va urmări şi-şi va nota pe faţa-i mincinoasă tot ce mi se va întîmpla. Şi în plus va mai adăuga şi de la ea cîte ceva, va născoci bazaconii şi le va înflori în aşa hal încît nu voi mai avea curajul să privesc în ochii oamenilor...

E îngrozitor !

A. Avercenko

DUPĂ CAMPIONATUL MONDIAL DE HOCHEI PE GHEAŢĂ

Angajarea pucului

Portar ingenios

Atac psihologic

În treacăt

— Dacă aş zîmbi tuturor aş fi considerată neserioasă ! a declarat Fortuna, zeiţa norocului.

Copiii au idei absurde între 2—5 ani. Adulţii le au la orice vîrstă.

Dizertaţia unui medic tînăr se intitula „Rolul fişierului în creşterea tensiunii arteriale a pacienţilor".

M. Krakovski

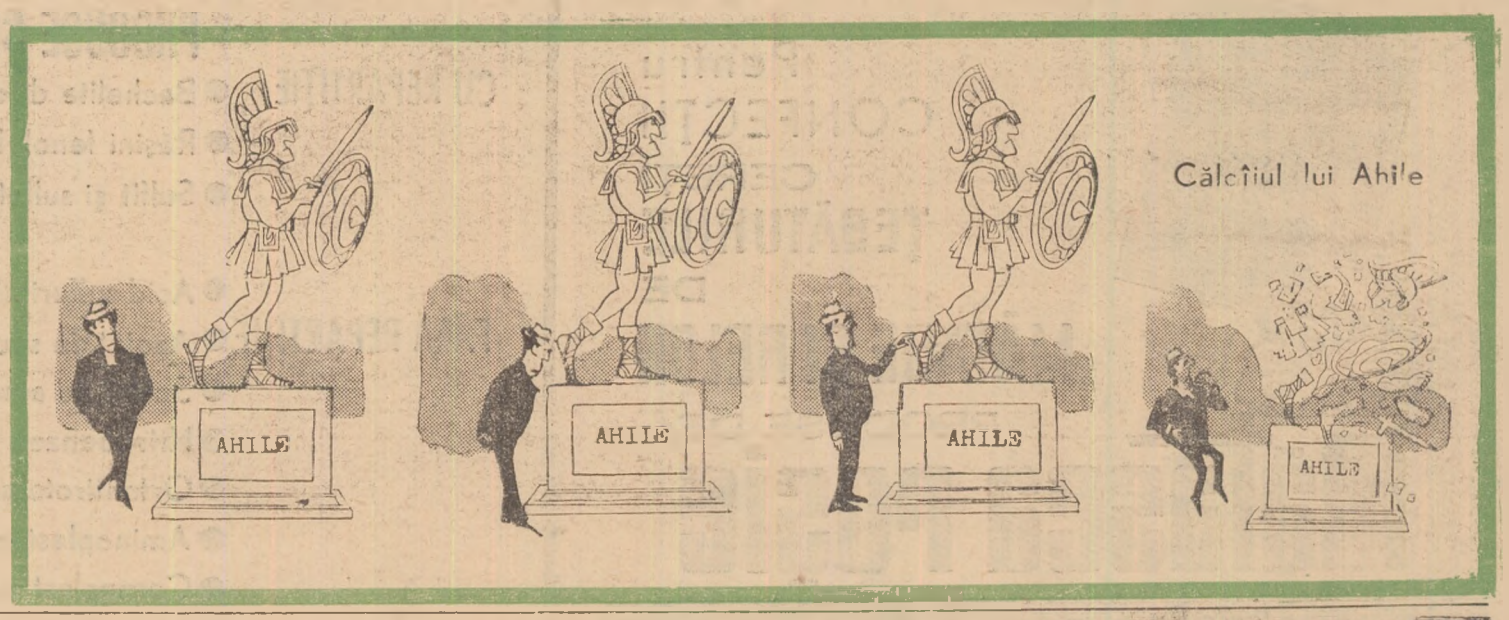

40 160 **REDACŢIA : Bucureşti, Piaţa „Scînteii". Tel. 17.60.10. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.**
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.